

Jezični podatak i njegova obrada na primjeru dječjeg govora

Grgurev, Stoša

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:417829>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

Sveučilište u Zadru

Odjel za lingvistiku

Prijediplomski sveučilišni studij jezika i komunikacije u višejezičnom društvu (dvopredmetni)

Stoša Grgurev

**Jezični podatak i njegova obrada na primjeru
dječjeg govora**

Završni rad

Zadar, 2023.

Sveučilište u Zadru

Odjel za lingvistiku

Prijediplomski sveučilišni studij jezika i komunikacije u višejezičnom društvu (dvopredmetni)

Jezični podatak i njegova obrada na primjeru dječjeg govora

Završni rad

Studentica:

Stoša Grgurev

Mentorica:

Doc. dr. sc. Mia Batinić Angster

Zadar, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Stoša Grgurev**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Jezični podatak i njegova obrada na primjeru dječjeg govora** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 4. rujna 2023.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Ciljevi rada	2
3. Teorijski okvir	3
3.1. Jezični podatak i njegova obrada.....	3
3.2. Prikupljanje jezičnih podataka na primjeru dječjeg govora	4
3.3. Istraživanje dječjeg jezika u Hrvatskoj.....	5
3.4. CHILDES i CHAT	6
4. Metodologija	8
5. Obrada jezičnog podatka na primjeru dvojezičnog djeteta: opis postupka	10
5.1. Spremanje datoteke i zvučni način rada	10
5.2. Zaglavlje prijepisa	10
5.3. Promjenjivo zaglavlje.....	12
5.4. Zavisni redak.....	13
5.5. Glavni redak	14
5.6. Kodovi.....	14
5.6.1. Posebne oznake.....	14
5.6.2. Nerazgovijetan govor.....	15
5.6.3. Nedovršenost riječi.....	16
5.6.4. Ponavljanje.....	16
5.6.5. Pauze	17
5.6.6. Nedovršavanje i prekidanje iskaza	18
5.6.7. Samoprekidanje	19
5.6.8. Samodovršavanje	19
5.6.9. Komentar u glavnom retku.....	20
5.6.10. Naglašanje o izgovorenome	20
5.6.11. Preklapanje.....	20
5.6.12. Prebacivanje kodova.....	21
5.6.13. Ostala pravila i provjera.....	22
6. Rasprava	23
7. Zaključak	25
8. Literatura	27
9. Prilozi	29
9.1. Prijepis audiosnimke.....	29

Sažetak

U ovom radu istražuju se jezični podaci i način na koji se oni obrađuju na primjeru dječjeg govora. Tijekom usvajanja prvog jezika dijete prolazi kroz određene faze jezičnog razvoja o kojima je danas mnogo toga poznato upravo zahvaljujući metodologiji prikupljanja i obrade dječjeg govora. Pojavom elektroničkih uređaja lakše se dolazi do podataka te se stvaraju korpusi pomoću kojih se lakše objašnjavaju određene jezične faze govora djeteta. Jedan od načina transkribiranja i obrade podataka je programski paket CLAN koji je razvijen za potrebe baze podataka CHILDES. Cilj je ovog rada primijeniti taj model i njegove norme u transkripciji zvučnih zapisa govorne proizvodnje djeteta na talijanskom kao ciljnom jeziku te objasniti prednosti i nedostatke na koje se nailazi tijekom procesa. Analizom audiosnimke u programu CHAT dolazi se do saznanja o korištenim kodovima te njihovoj važnosti za istraživanje dječjeg govora. Analiza je pokazala kako je program CHAT koristan alat za obradu podataka. Program nudi mnogo funkcija zahvaljujući kojima se lakše dolazi do novih saznanja o razvitku dječjeg govora, pogreškama u govoru i prebacivanju kodova u slučajevima dvojezične djece.

Ključne riječi: dječji govor, korpus, jezični podatak, transkripcija

Linguistic data and its processing on the example of children's speech

Abstract

This thesis investigates linguistic data and how it is processed using the example of children's speech. During the acquisition of the first language, the child goes through certain stages of language development, about which today much is known precisely because of the methodology of collecting and processing children's speech. Due to the development of electronic devices, it is easier to access data and create corpora that help explain certain language phases of a child's speech. One of the ways of transcribing and processing data is the CLAN program package, which was developed for the purposes of the CHILDES database. The aim of this paper is to apply this model and its norms in the transcription of audio recordings of the child's speech production in Italian as the target language, and to explain the advantages and disadvantages encountered during the process. Analyzing the audio recording in the CHAT program provides information about the codes used and their importance for the research of children's speech. The analysis showed that the CHAT program is a useful tool for data processing. The program offers many functions thanks to which it is easier to gain new knowledge about the development of children's speech, speech errors and code-switching in the case of bilingual children.

Keywords: child speech, corpus, linguistic data, transcription

1. Uvod

Jezični podaci temeljni su dio jezikoslovnih istraživanja pa je zato njihovo prikupljanje, osiguranje učinkovite organizacije i kontrole podataka ključno za napredovanje polja jezikoslovlja (Berez-Kroeker, McDonnell, Collister i Koller, 2022, str. 3). Jezični podaci proizlaze iz različitih metoda koje obuhvaćaju konvencionalne humanističke i znanstvene pristupe, uključujući terenska promatranja, analizu korpusa i eksperimentiranje (Thieberger i Berez, 2014, str. 93). Kroz povijest se način prikupljanja podataka razlikovao ovisno o vremenskom razdoblju, no svakako se mogu istaknuti pojedina razdoblja istraživanja dječjeg jezika. Dnevници, koje najčešće vode roditelji, longitudinalna praćenja jezičnog razvoja i veliki korpusi metode su koje se rabe i dan danas, međutim napretkom računalnih tehnologija omogućilo se lakše i brže prikupljanje podataka dječjeg govora (usp. Kuvač i Palmović, 2007, str. 16-20). Video i audiosnimke interakcija između djeteta i njegovih roditelja ili istraživača omogućile su prijenos prikupljenih podataka na računalo i time potaknule bržu analizu jezičnih podataka i prikupljanje dodatnih informacija na koje se prije nije ni pomišljalo (usp. Ordulj i Hržica, 2015).

Pojava jezičnih korpusa pridonijela je istraživanju dječjeg jezičnog razvoja upravo zahvaljujući velikoj količini informacija. Iako za dokazivanje pojedinih teorija korpus dječjeg jezika ima manju vrijednost, danas se izrada korpusa može smatrati najčešćim načinom prikupljanja podataka iskoristivih u istraživanju dječjeg jezičnog razvoja (Kuvač i Palmović, 2007, str. 62). Korpusi su se pokazali efikasnim za proučavanje usvajanja jezika upravo zbog toga što se istraživači mogu osloniti na velike količine jezičnih podataka u svojim analizama umjesto samostalnog oblikovanja primjera (Kuvač i Palmović, 2007, str. 66). Količina prikupljenih podataka, način prikupljanja te način obrade i transkripcije utječu na korisnost određenog korpusa (Behrens, 2008, str. 199). Korpusi koji se temelje na govoru djece nude velik izvor informacija o spontanom govoru koji je ispunjen dijalektnim svojstvima i stilovima (Kraljević i Hržica, 2016, str. 87).

Osim prikupljanja jezičnih podataka, za istraživanje dječjeg jezika važna je i obrada već prikupljenih podataka. Transkripcija je jedna od najfleksibilnijih faza u istraživanjima analize govora upravo zbog toga što se različiti oblici transkripta rabe u različitim fazama obrade (Hoey i Raymond, 2022, str. 260). U današnje vrijeme dostupni su brojni programi za stvaranje transkripta te je njihova dostupnost povećana zbog veće uključenosti istraživača u područje računalne obrade podataka. Ovi programi znatno smanjuju iscrpljujući zadatak transkribiranja

te nude nove funkcije koje potencijalno mogu olakšati cijeli proces (Kreuz i Riordan, 2018, str. 7). Jedan od načina transkribiranja i obrade podataka jest i onaj u programu CHAT koji je osmišljen za potrebe svjetske banke podataka dječjeg jezika CHILDES koja sadržava korpuse dječjeg govora (Ordulj i Hržica, 2015, str. 26). Sustav CHILDES neprestano usavršava svoje kodove i programe te je to jedna od temeljnih zadaća njegovih korisnika. Potreba za ovim i sličnim programima sve je veća kako bi se ubrzao način obrade i analize podataka, a i kako bi se znanstvenoj zajednici pružilo više podataka o dječjem govoru, stoga se može reći da je jasan razlog stvaranja takvog programa.

Krajnji cilj prikupljanja i obrade podataka je naravno analiza te zbog toga većina istraživača prije stavlja fokus na interpretaciju podataka i potencijalna saznanja, nego na pružanje uvida u proces obrade podataka u programima (npr. Kuvač i Palmović, 2001). Upravo zbog nedovoljne posvećenosti ovoj temi naglasak ovog rada stavit će se na postupke transkripcije dječjih jezičnih podataka te na opis i primjenu rabljenih kodova, njihovu klasifikaciju te izdvajanje problema na koje se nailazi tijekom tog procesa. Primjenjujući norme programa CHAT (MacWhinney, 2000) u transkripciji zvučnih zapisa govora dvojezičnog djeteta pokušat će se objasniti važnost ove metode prikupljanja i obrade podataka u istraživanju dječjeg govora.

2. Ciljevi rada

Dostupna literatura na hrvatskom jeziku uzeta u obzir ukazuje na to da se o metodologiji prikupljanja dječjih jezičnih podataka i njihovoj obradi ne govori dovoljno.¹ Ovim će se radom objasniti postupci transkripcije jezičnih podataka prikupljenih snimanjem audiozapisa spontane interakcije djeteta i odraslih sugovornika za potrebe izrade dvojezičnog korpusa MaLi (Batinić Angster i Angster, 2023).

Cilj je ovog rada objasniti glavna obilježja i kodove programa za transkripciju CHAT u svrhu baze podatka CHILDES te objasniti kako ova metoda obrade jezičnih podataka pridonosi istraživanju dječjeg govora. Za potrebe ovog rada izradit će se transkripcija, tj. prijepis jednog zvučnog zapisa spontane interakcije jednog dvojezičnog djeteta i roditelja slijedeći norme programa CHAT, rasvijetlit će se eventualne prednosti i prepreke na koje se nalazi tijekom procesa, a naglasit će se pritom specifični kodovi potrebni za izradu prijepisa govora dvojezičnoga djeteta. Navedeni primjeri u radu služe za izradu dječjeg korpusa koji će naknadno biti podložan obradi i analizi uz pomoć programa CLAN.

¹ Iznimka su tomu na primjer radovi Kuvač i Palmović (2001) i Ordulj i Hržica (2015).

3. Teorijski okvir

3.1. Jezični podatak i njegova obrada

Lingvisti se svakodnevno oslanjaju na jezične podatke bilo da je riječ o opisivanju korištenja jezika, o jezičnoj teoriji ili da se pak govori o kvalitativnom i kvantitativnom istraživanju jezika (Berez-Kroeker i sur., 2022, str. 3). Jezični podatak je, kako ističe Crystal (2010, str. 434-435), termin koji se rabi za različite vrste informacija koje lingvisti prikupljaju i analiziraju u svrhu proučavanja jezika, a mogu imati oblike kao što su bilješke, snimke i prijepisi te drugi materijali poput baza podataka. Jezični podaci mogu se prikupljati i elicitacijom, eksperimentima ili, u njihovu nedostatku, mogu se pokušati rekonstruirati (Crystal, 2010, str. 434-435). Osim toga, veliku važnost u izučavanju jezika ima i vidljivo jezično ponašanje, koje podrazumijeva sakupljanje jezičnih podataka koji su uočljivi (Good, 2022, str. 27). Neki jezikoslovci ističu kako su važni “prirodni” primjeri istraživanja jezika, dok su drugi orijentirani prema konstruiranim primjerima jezika (ibid, str. 27). Potonji se podaci mogu koristiti za različite vrste analiza koje mogu stvoriti nove jezične podatke. Te se analize mogu pojaviti u obliku bilježaka, prikaza sintagmatskih i paradigmatskih struktura te leksičkih informacija (ibid, str. 27). Jako važna kategorija, koja proizlazi iz vidljivog jezičnog ponašanja su i tekstualni podaci koje najjasnije shvaćamo kao jezične podatke okupljene u jezični korpus (ibid, str. 28). Vrlo često podaci nisu odmah upotrebljivi te prolaze kroz razne faze transformacije od trenutka kad su prikupljeni do trenutka kad su objavljeni (Han, 2022, str. 73). Nakon prenošenja snimljenog govornog jezika u pisani oblik metodom transkripcije ili prepisivanja slijedi kodiranje, tj. označavanje različitih jezičnih obilježja koja će u kasnijoj analizi biti od velike koristi (Kuvač i Palmović, 2007, str. 79).

Transkripcija prikupljenih podataka, kako navode Nagy i Sharma (2013, str. 236) može se koristiti u velikom rasponu jezične analize. S pojmom transkripcije javljaju se i problemi kao što su: važnost sadržaja koji se transkribira, pitanje je li nešto potrebno transkribirati ili ne, transkripcija koja se bavi obradom više jezika, protokoli i konvencija u transkripciji te korištenje softvera koji mogu varirati (usp. Nagy i Sharma, 2013, str. 236). Iako se transkripcija može činiti kao jednostavan postupak pretvaranja usmenog govora u pisani oblik, ona zapravo uključuje niz odluka o tome koji dijelovi su bitni kako bi se došlo do krajnjeg cilja, odnosno željenih saznanja. Dakle to nije samo mehanički proces, već zahtijeva donošenje raznih odluka od strane prepisivača. Čest je i slučaj da se pojedini dijelovi snimke ne prepisuju iz razloga što se ne mogu razumjeti iako je to češći slučaj kod prepisivača koji nije izvorni govornik jezika.²

² Usp. Nagy i Sharma (2013, str. 236 -237).

Tijekom razvoja transkripcijskih sustava, pojavljuju se nova pitanja o odgovarajućim metodama za transkripciju podataka. Primjećuje se da pojedine, već postojeće studije, nisu imale raspravu o konvencijama i kriterijima za transkripciju što je dovelo do nedostatka standardizacije u radu s verbalnim i neverbalnim informacijama. Kao rješenje, Ochs (1979) predlaže potrebu standardiziranih transkripcijskih konvencija kako bi se osigurala točna transkripcija podataka (Behrens, 2008, str. 14). Kao jedan od primjera navode se interpunkcijski znakovi iz razloga što ih ljudi mogu različito protumačiti. Tako primjerice zarez za nekoga može označavati intonacijsku jedinicu, dok za neke može označavati pauzu u govoru, što može dovesti do pogrešnog kodiranja, kako ističu Nagy i Sharma (2013, str. 242). Zbog postojanja različitih vrsta softvera za transkripciju kao što su Praat (Boersma i Weenink, 2007), CLAN (MacWhinney, 2000) i ELAN (Wittenburg i dr., 2006) za analizu podataka savjetuje se korištenje onog najjačeg i najprikladnijeg, kako bi se došlo do željenih rezultata (Nagy i Sharma, 2013, str. 248-249).

3.2. Prikupljanje jezičnih podataka na primjeru dječjeg govora

Povijesni razvoj istraživanja dječjeg govora može se podijeliti u tri razdoblja. Zbog velikog interesa za razvoj dječjeg govora, već u 19. stoljeću dolazi do pojave sustavnog vođenja dnevnika (Behrens, 2008, str. 11). Dnevnike su najčešće pisali roditelji što je u isto vrijeme bila velika prednost zbog toga što oni najbolje poznaju svoje dijete i zbog lakšeg pristupa djetetu (Kuvač i Palmović, 2007, str. 16). Međutim, javlja se i sumnja na pouzdanost roditelja u prikupljanju podataka (ibid., str. 16). U 20. stoljeću polako se napušta praćenje dječjeg govora putem dnevnika zbog svoje nepouzdanosti te se pristupa novim metodama kao što je struktura uzorka. U toj vrsti istraživanja mijenja se i način na koji se proučavaju i tumače prikupljeni podaci. Dolazi do praćenja učestalosti pojedinih jezičnih elemenata te uvjeta u kojima se pojavljuju (ibid., str. 17). Kuvač i Palmović (2007, str. 19) nadalje navode da „u posljednjemu, trećemu razdoblju, razdoblju nakon bihevizma, koje je započelo krajem pedesetih godina, a traje još i danas, dominiraju longitudinalne studije i stvaranje velikih korpusa“. Kombinacijom najboljih metoda, kao što su duže vremensko praćenje jezičnog razvoja, provjera teorija te dobra metodološka podloga, longitudinalne studije su preferirani način istraživanja jezičnog govora i dan danas (ibid., str. 21). Razvoj elektroničkih uređaja zaslužan je za brže i lakše prikupljanje snimljenih zapisa koji mogu biti izloženi novim i dodatnim provjerama što je prednost za istraživanja govora (ibid., str. 20). Uvođenjem magnetofona, bilježnice su

zamijenjene kao posrednik bilježenja podataka te zbog ograničenosti trajanja snimaka na vrpci obično u trajanju od 30 minuta ili manje, odvajaju se uloge snimatelja i snimljenog subjekta (Behrens, 2008, str. 14).

Good (2022, str. 28) tvrdi kako “pojam dokumentarnog jezičnog podatka počiva na ideji da je moguće zabilježiti jezične događaje koji se mogu smatrati "naturalističkim" unatoč činjenici da čin njihova snimanja nije naturalistički dio događaja”. Iako je dokumentacija jezika pretežito naklonjena jezicima koji su na rubu izumiranja, takav način prikupljanja podataka može biti primijenjen u svim jezicima te za različite svrhe kao što je projekt TalkBank (ibid, str. 28). Što se tiče podataka iz Hrvatskog korpusa dječjeg jezika, Kuvač i Palmović (2007, str. 62) ističu da „predstavljaju empirijski temelj za postavljanje ili provjeru raznih teorija ili modela jezičnog usvajanja“. Osim u polju lingvistike, veliku potrebu za korpusima dječjeg jezika imaju i druge znanstvene discipline kao na primjer logopedija, gdje korpusi mogu služiti za opis dječjeg jezičnog razvoja i jezičnih teškoća te na kraju oblikovati terapijske postupke.³

3.3. Istraživanje dječjeg jezika u Hrvatskoj

Za prvi opis razvoja dječjeg jezika zaslužan je Ivan Furlan, koji u svojem radu *Raznolikost rječnika i struktura govora* (1961) opisuje leksički razvoj dječjeg jezika (Kuvač i Palmović, 2007, str. 29). On je naime proveo istraživanje nad tri različita osnovnoškolska razreda u različitoj dobi i stavljajući naglasak na pojavnice, saznao da se je kod viših razreda pojavila viša količina pojavnica. Prema svom radu, napravio je i prvi hrvatski korpus gdje su uzorci bile narodne pripovijetke, pjesme, reklame i drugo. Objavljujući *Govorni razvoj djeteta* (1963) dvije godine kasnije, s pojavom dnevnika i metodoloških opisa istraživanja, detaljno prikazuje na koji se način proučava dječji jezik te njihov jezični razvoj (Kuvač i Palmović, 2007, str. 23). Proučavanje govora započinje šezdesetih i sedamdesetih godina kada se za istraživanje počinje koristiti magnetofon pa dolazi do analize glasa i ritma (ibid, str. 30). Devedesetih godina Dušanka Vuletić objavljuje istraživanje govora gdje se fokusira na govorni jezik odraslih koji je slobodniji te manje podređen gramatičkim pravilima (ibid, str. 32). Vuletić nakon objavljivanja knjige započinje longitudinalno pratiti dječji govor snimajući troje djece u spontanom obiteljskim situacijama. Nakon snimanja magnetofonom, taj bi se zapis transkribirao u programu CHAT koji bi kasnije služio za daljnju analizu. Longitudinalna praćenja služila su za otkrivanje učestalosti pojedinih jezičnih elemenata na leksičkoj, morfološkoj i sintaktičkoj

³ Usp. Kuvač i Palmović, 2007, str. 171-172.

razini (ibid.). Iako se longitudinalna praćenja ograničuju do treće godine te su rijetka, u Hrvatskoj se pojavljuje jedno praćenje dvojezičnog razvoja, i to dvojezičnog djeteta hrvatskog i engleskog jezika (ibid, str. 33) i praćenje jezičnog razvoja nekoliko djece za potrebe izrade Hrvatskog korpusa dječjeg jezika (Kovačević, 2002). Istraživači koji promatraju dječji govorni razvoj u svojim istraživanjima primjenjuju, između ostalog, ljestvice i testove među kojima je hrvatska Komunikacijska razvojna ljestvica KORALJE (Kovačević i sur., 2005) koja se sastoji od dviju ljestvica na kojima je ispitano oko 800 hrvatske djece (ibid, str. 33).

U jezikoslovnoj literaturi nalazi se veći broj radova o jezičnom razvoju hrvatske djece. Velika je većina njih nastala temeljem analize Hrvatskog dječjeg korpusa (Kovačević, 2002), odnosno analize dječjeg jezika čiji su prijepisi i snimke dostupni u bazi CHILDES, a bave se ponajviše morfološkim i leksičkim razvojem.

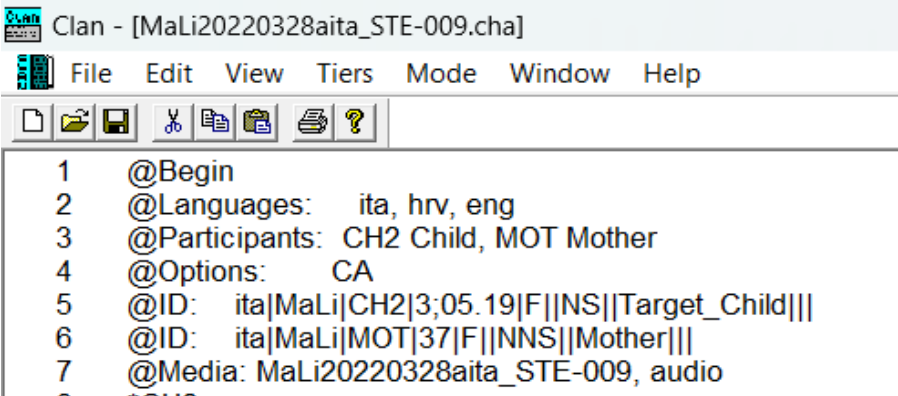
3.4. CHILDES i CHAT

Sustav za razmjenu podataka dječjeg jezika CHILDES (*Child Language Data Exchange System*) započeli su razvijati Dan Slobin, Willem Levelt, Susan Ervin-Tripp i Brian MacWhinney 1981. godine (MacWhinney, 2000, str. 8). Dobitkom dvogodišnje financijske pomoći 1984. godine ta se ideja ostvaruje te se u datoteku u kratkom razdoblju postavljaju već postojeći računalni korpusi (Kuvač i Palmović, 2007, str. 80). Unošenje prikupljenih podataka dječjeg jezika bio je jedan od ciljeva unutar projekta CHILDES, dok je drugi cilj bio unesenim dječjim korpusima osigurati različita istraživanja koja bi služila u oblikovanju teorija (ibid., str. 81). Sustav je ustrojen tako da se sastoji šest sastavnica koje su organizirane na način da omogućuje njegovu efikasnu uporabu: Savjetodavni odbor, čiji istraživači aktivno proučavaju probleme računalne obrade jezika, Povjerenstvo za kontrolu prometa, koje odlučuje koji su korpusi primjereni za unos u bazu podataka, Povjerenstvo za transkripciju i kodiranje, čija je zadaća razvijanje kodova, Povjerenstvo za programiranje, zaduženo za oblikovanje programa, te Povjerenstvo za razvitak projekta čija je svrha poboljšanje projekta (ibid., str. 81). Programski se paket sastoji od dva glavna programa za obradu podataka, CHAT (engl. *Codes for the Human Analysis of Transcripts*), format za transkripciju i kodiranje, te CLAN (*Computerized Language Analysis*), program za analizu na fonološkoj, morfološkoj i sintaktičkoj razini. Zahvaljujući takvim alatima za obradu dječjeg govora, omogućeno je proučavanje rijetkih jezičnih pojava kao što su, primjerice, novotvorenice u dječjem govoru te

gramatičke pogreške koje bi bilo teško otkriti drugačijim metodama (ibid., str. 81). U svjetskoj banci dječjeg jezika nalazi se više od 130 korpusa na više od 20 jezika.

Sustav CHAT način je stvaranja računalnih prijepisa osobnih razgovora. Ima dosljedan format te se može koristiti za različite vrste razgovora, poput onih između djece i roditelja ili učitelja i učenika stranog jezika (MacWhinney, 2000, str. 17). Program CHAT ima mogućnost praćenja različitih struktura te ispitivanja morfosintakse. CHAT datoteke također se mogu pretvoriti u strukturirani format XML, koji se koristi za tekstualne dokumente temeljene na mreži, te se integrirati s drugim računalnim programima kao što su ELAN i Praat (ibid, str. 17) Prema Slobinovoj perspektivi jezične strukture, vjeruje se da struktura proizlazi iz djelovanja određenih ciljeva. Prvi je cilj da jezik bude razumljiv, a drugi da bude lako razumljiv čitatelju te prikladan u smislu brzine i jednostavnosti korištenja (ibid, str. 21). U sustavu kodiranja bitno je da svaki upotrijebljeni simbol ima jasnu i prepoznatljivu referencu iz stvarnog svijeta te, kada simboli predstavljaju određene riječi, trebaju biti uvijek isto napisani (ibid, str. 21). Kako bi se korisnicima omogućila maksimalna čitljivost prijepisa, CHAT nudi razne funkcije. Svaka datoteka sastoji se od zaglavlja, koja pruža osnovne podatke kao što su jezik, sudionici, opis situacije, te samog prijepisa (Kuvač i Palmović, 2007, str. 99). Primjer zaglavlja prikazan je u Slici 1.

Slika 1. Primjer zaglavlja


```
1 @Begin
2 @Languages: ita, hrv, eng
3 @Participants: CH2 Child, MOT Mother
4 @Options: CA
5 @ID: ita|MaLi|CH2|3;05.19|F||NS||Target_Child|||
6 @ID: ita|MaLi|MOT|37|F||NNS||Mother|||
7 @Media: MaLi20220328aita_STE-009, audio
```

Sadržaj zaglavlja vrlo je važan za istraživače jezičnog razvoja jer se u njemu nalaze informacije o varijablama poput precizne dobi ili spola djeteta, a i druge informacije kao što su one koje se tiču konteksta interakcije zabilježene pojedinom snimkom, npr. o situaciji (igranje, čitanje slikovnice i sl.).⁴

⁴ Informacije koje se nalaze u zaglavlju – npr. o dobi, spolu, ulozi odrasle osobe koja sudjeluje u interakciji s djetetom – mogu biti važne i za istraživanje jezika upućenoga djetetu,.

4. Metodologija

Analiza ovog rada temelji se na prijepisu zvučnih zapisa koji su prethodno prikupljeni u svrhu izrade dječjeg korpusa MaLi (Batinić Angster i Angster, 2023).⁵ Postupkom transkripcije u ovom se radu nastoje istražiti prednosti i nedostaci dijela postupaka računalne obrade dječjih jezičnih podataka na koje se nailazi tijekom izrade transkripcije. Ovakav način analize postupaka transkripcije omogućit će bolji uvid u program za njihovu izradu na temelju kojega se može doći do novih saznanja.

Jezični podaci korpusa MaLi u izradi prikupljeni su snimanjem spontane interakcije između dvoje djece s njihovim roditeljima te još jedne odrasle osobe koja nije u srodstvu s djetetom uz pomoć diktafona (Angster i Batinić Angster 2022, Batinić Angster i Angster 2023). Djeca žive u dvojezičnoj obitelji, koristeći talijanski jezik kod kuće te hrvatski izvan obiteljskog okruženja.

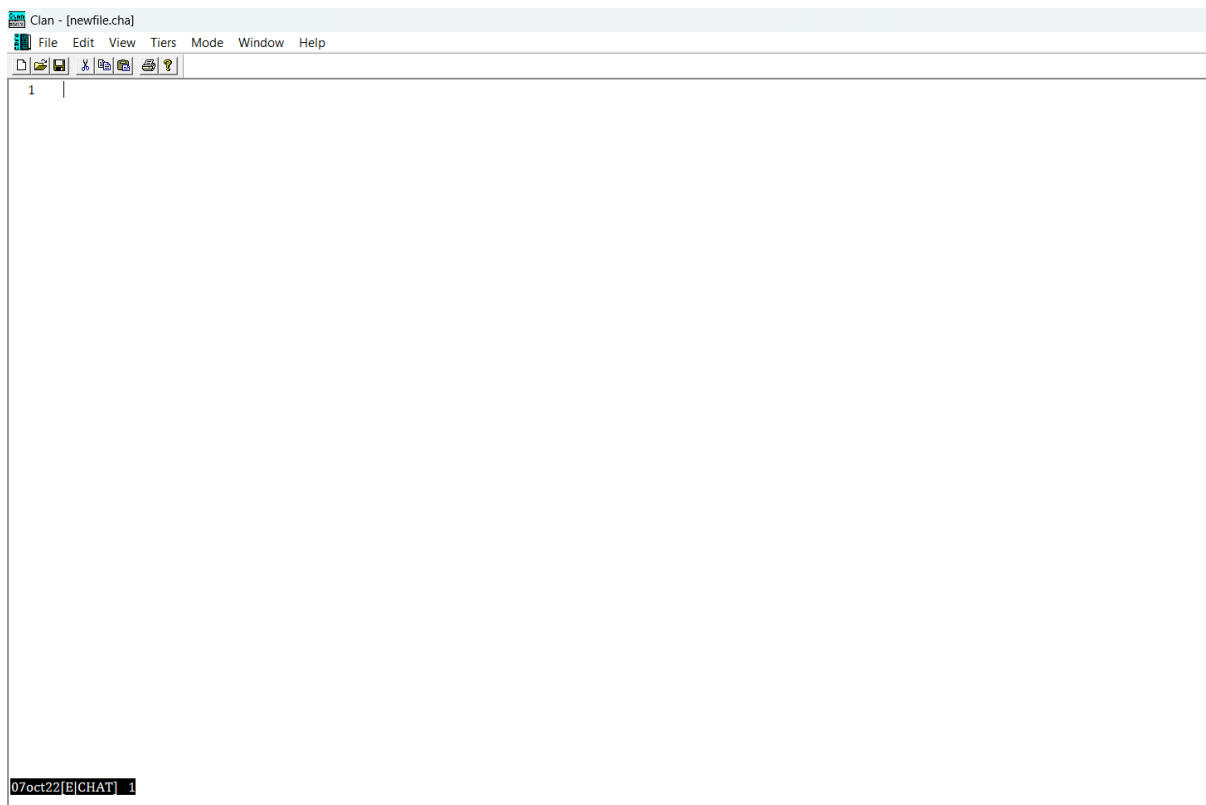
Za potrebe ovog rada uzima se u obzir jedan zvučni zapis razgovora između jednoga djeteta i majke čija se interakcija odvija na talijanskom jeziku s povremenom pojavom hrvatskog jezika, stoga je većina prijepisa izvršena na talijanskom jeziku. Drugim riječima, ciljani je jezik zabilježene interakcije talijanski.

Za prijepis audiozapisa koristi se program CHAT osmišljen za potrebe baze podataka CHILDES. Prijepis je izrađen prema konvencijama programa te prema potrebama izrade korpusa. Kako bi se zadovoljili etički standardi provođenja istraživanja s djecom, djevojčica će u transkripciji i u radu biti spomenuta pod pseudonimom Livia prema odabiru autora korpusa MaLi (Batinić Angster i Angster 2023). Za zadovoljavanje norma sustava, prema kojemu kodovi moraju biti troslovni (MacWhinney, 2000, str. 22), odabrani troslovni kod za dijete jest CH2, a za majku MOT. Kodovi su odabrani prema engleskoj riječi *child* i *mother*.

U ovom radu prijepis se temelji na morfološkoj te sintaktičkoj analizi, zanemarujući fonološku razinu obrade zvučnog zapisa. Zbog toga ovaj rad ne može u potpunosti pružiti potpuni uvid u program. Otvaranjem programa dolazi se do sučelja programa koji pruža osnovne alate potrebne za postupak transkribiranja, a koji je prikazan u Slici 2.

Slika 2. Sučelje programa

⁵ Istraživanje s ispitanicima koji se pojavljuju u ovome radu odobrilo je Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zadru (odluka klase 144-06/22-01/41 i urbroja: 15-22-02).

Zvučni zapis korišten za prijepis traje 58 minuta i 59 sekundi. Izradi prijepisa prethodilo je preslušavanje zapisa kako bi se ustanovilo na što treba obratiti pažnju, na koji način govori dijete, postoji li nekakav veći nejasni dio te je li kvaliteta snimke dovoljno dobra kako bi se nastavilo s transkripcijom. Slušajući snimku, zaključila sam da se u njoj nalazi puno nerazumljivih riječi i brbljanja što je bilo sasvim očekivano s obzirom na to da se transkribira govor djeteta od tri i pol godine. Sljedeći korak bio je proučavanje kodova u priručniku *Tools for Analyzing Talk* (MacWhinney, 2000). Kodova u priručniku je puno te sam detaljnim čitanjem obraćala pažnju na kodove koji se čine potrebnim u transkripciji spontane interakcije. Izdvojila sam kodove koji su se činili važnima te potrebnima za transkripciju prikupljene audiosnimke te sam ih zabilježila kako bih za početak lakše i brže bilježila proces. Nakon proučavanja i bilježenja kodova otvorila sam program CLAN te započela s transkripcijom.

5. Obrada jezičnog podatka na primjeru dvojezičnog djeteta: opis postupka

Naziv audiosnimke je MaLi20220328aita koja je oblikovana po shemi. MaLi ime je korpusa, zatim slijede godina, mjesec i dan snimanja, slova a do z označavaju redni broj snimke u danu te na kraju ciljani jezik, koji je u ovom slučaju talijanski (Batinić Angster i Angster, 2023).

Prijepis se u cjelini nalazi u prilogu rada, a u nastavku će se ovog poglavlja opisati i analizirati postupak izrade prijepisa uz osvrt na prednosti i nedostatke prilikom procesa.

5.1. Spremanje datoteke i zvučni način rada

Postupak prijepisa i kodiranja počinje samim spremanjem datoteke. Otvaranjem već unaprijed instalirane aplikacije CLAN, otvara se nova datoteka te se sprema u posebnu mapu zajedno sa spremljenim audio ili video zapisom koji može biti korišten tijekom transkripcije. Naime, u slučaju da je za potrebe rada važan i zvučni način rada (engl. *sonic mode*), postoji mogućnost povezivanja određenog dijela prijepisa s odgovarajućim dijelom zvučnog zapisa. Nakon pritiska na tipku *mode* u gornjem djelu programa, prikazuje se funkcija *sonic mode* te, nakon što se na nju klikne, u donjem se dijelu programa otvaraju zvučni valovi za preslušavanje snimke koja je već spremljena u posebnu mapu zajedno s datotekom.

Ova je funkcija jako ubrzala proces transkribiranja zato što se audiosnimka na taj način već nalazi u samom programu te se otklanja potreba za preslušavanjem snimke na drugim uređajima ili programima.

5.2. Zaglavlje prijepisa

Prijepis čine dva glavna dijela: zaglavlje i prijepis. Zaglavlje se sastoji od posebnih redaka koji pružaju informacije o sudioniku kao što su dob i spol sudionika, jezici koji se pojavljuju u zapisu, datum, naziv datoteke te situacije. Svaki redak u zaglavlju započinje znakom @. U zaglavlju se može nalaziti više redaka, ovisno o potrebi ali takvi redci nisu potrebni osim redaka @Begin, @Languages, @Participants, @ID, i @End redak koji se nalazi na samom kraju prijepisa. Prvo se upisuje @Begin koji omogućava da se podaci ne izgube na samom početku dokumenta, zatim se upisuje redak @Languages u koji se upisuju jezici na koje se nailazi tijekom prijepisa:

(1) @Languages: ita, hrv, eng

U redak @Participants (2) zapisuju se sami sudionici prijepisa, njihove kratice te uloga. Pošto za potrebe korpusa podaci su prikupljeni na primjeru dvoje djeteta u ovom slučaju djeca imaju kratice CH1 i CH2 kao što je uobičajeno u unosu podataka u korpus, te majka ima kraticu MOT.

(2) @Participants: CH2 Child, MOT Mother

U redak @ID navedeni su podaci kao što su jezik, naziv korpusa, kratica sudionika, dob, spol, u ovom slučaju je li sudionik izvorni govornik jezika ili ne te uloga sudionika kao što su na primjer uloga majke i uloga kćeri:

(3) @ID: ita|MaLi|CH2|3;05.19|F||NS||Target_Child||

(4) @ID: ita|MaLi|MOT|37|F||NNS||Mother||

Kako bi se redak @ID formirao pravilno, otvara se funkcija *tiers* koja se nalazi u gornjem lijevom kutu. Otvarajući opciju ID headers otvara se prozor s ponuđenim prazninama. Popunjavaju se samo praznine koje su označene zvjezdicom, što znači da su to obavezna polja koja trebaju biti popunjena. Za svakog novog sudionika ponavlja se isti postupak.

Za potrebe izrade prijepisa korišteni su i redci @Options i @Media. Redak @Options nije obavezan, ali kad se koristi, mora biti smješten odmah nakon retka @Participants. U ovom prijepisu koristi se kratica CA koji označuje obustavu određenih pravila provjere za pojedine vrste datoteka. Budući da je izrađen transkript analize razgovora, CA (engl. *Conversation Analysis*) označava uobičajenu upotrebu interpunkcijskih znakova:

(5) @Options: CA

Još jedan redak koji se nalazi u prijepisu jest @Media koji se koristi kako bi se slušao zvučni zapis s kojim je prijepis povezan. U prvom dijelu retka nalazi se ime zapisa koje je isto kao i ime prijepisa, što nalažu pravila baze podataka CHILDES. U drugom dijelu nalazi se oblik zapisa koji može biti u audio ili video obliku.

(6) @Media: MaLi20220328aita_STE-009, audio

Sam proces unosa podataka u zaglavlje može biti kompliciran i zato je najbolje koristiti priručnik *Tools for Analyzing Talk* (MacWhinney, 2000) za uporabu programa kako bi se poštovala sva pravila unošenja potrebnih podataka. Nakon cijelog procesa postavljanja zaglavlja, on bi nam trebao pružati sve korisne informacije o prijepisu. Nakon postavljenog zaglavlja može se krenuti na sam prijepis prikupljenih podataka.

5.3. Promjenjivo zaglavlje

Osim glavnog zaglavlja, u prijepisu se mogu nalaziti i promjenjiva zaglavlja (engl. *changeable headers*) koja sadržavaju informacije koje se mijenjaju tijekom postupka transkripcije i kodiranja. Jedan od primjera je @Bg i @Eg zaglavlje. Važnost ovog zaglavlja proizlazi iz toga što se njima lakše označava nekakva situacija koja traje u određenom periodu vremena. Na primjer, dijete počinje nekakvu radnju koja se nastavlja u nekom periodu vremena te se zahvaljujući tom promjenjivom zaglavlju može lakše odrediti kada je dijete zapravo počelo i stalo izvoditi kakvu radnju, npr. pjevušiti. Svako @Bg zaglavlje mora imati i odgovarajuće @Eg zaglavlje koje označava završetak nekakve situacije. Jedan od problema koji se pojavio tijekom transkripcije bio je prvotno nepodudaranje zavisnih redaka @Bg i @Eg. Naime u prijepisu je prvotna inačica zavisnih redaka glasila: „Majka počinje pjevušiti“ za @Bg, odnosno „Majka završava pjevušiti“ za @Eg, koje se sadržajno nisu podudarale, stoga je ono izmijenjeno i stvoreno je novo zaglavlje u kojem je pisalo: “@Bg: Majka pjevuši”. Iako se prvotno činilo logičnim da bi u @Eg zaglavlju trebalo biti ispravno “@Eg Majka završava pjevušiti.” iz razloga što majka završava nekakvu radnju ili situaciju, @Bg i @Eg zaglavlje trebaju imati potpuno isti sadržaj kao u (7) kako bi uporaba bila točna.

- (7) @Bg: majka pjevuši.
*MOT: pa pa ra pa pa pa@si.
*MOT: p r p p r p@si.
*MOT: na [x 7].
@Eg: majka pjevuši.

5.4. Zavisni redak

Zavisni redak započinje znakom % nakon kojeg se nalazi kod od tri slova te dvotočka. Jedini zavisni redak koji se pojavljuje u ovom prijevodu jest %err. Zavisni redak %err upotrebljava se u situaciji kada je govornik iskazao grešku u govoru te se u taj zavisni redak zapisuje ispravan oblik krivo izgovorene riječi.

Jedna od grešaka koje su se pojavile prilikom izrade prijepisa odnosila se na isječke u kojima se u iskazu nalazilo više grešaka. Tada sam stavljala više zavisnih redaka jedan za drugim ispravljajući grešku. Međutim, svaka greška u iskazu stavlja se u isti zavisni redak %err kao što se može vidjeti u sljedećem primjeru.

(8) *CH1:x dome abelo.
%err: dorme albero.

Kao jedan od izazova procesa izrade prijepisa može se istaknuti i to što je teško procijeniti je li dijete zapravo napravilo grešku u govoru, to jest nekad je teško odgonetnuti što je dijete zapravo htjelo reći. Promotrimo primjer (9).

(9) *CH2: mamma, gje je foja mama?
%err: gdje tvoja.

U ovom primjeru, teško je odgonetnuti je li dijete htjelo reći “Gdje je moja mama?” ili “Gdje je tvoja mama?”. Međutim, gledajući prethodne djetetove izjave, pretpostavlja se da je dijete mislilo na drugu rečenicu. Dakle, ispravljajući djetetove greške korištenjem zavisnog retka %err treba uzeti u obzir cijelu situaciju, odnosno kontekst kako bi se izbjeglo krivo bilježenje dječjih pogreška.

Ovim načinom bilježenja grešaka može se doći do spoznaja o djetetovim pogreškama u govoru koje mogu biti razvojna obilježja karakteristična za određenu dob djeteta. U ovom je zapisu već na početku vidljivo da se ukazuje na djetetovo korištenje glasa // umjesto /r/ u velikom broju riječi (v. (10)), što je česta pojava kod dječjeg govora. Upravo zbog toga ovakav materijal može biti koristan u istraživanju sličnih pojava kod djece.

(10) *CH2: sono blava.
%err: brava.

5.5. Glavni redak

Sve što sudionici interakcije govore bilježi se na glavnoj liniji. Svaki glavni redak započinje zvjezdicom nakon koje se nalazi kratica govornika te slijedi dvotočka i tipka *tab*, kao na primjer: *CH2: i *MOT: . Tijekom cijelog procesa transkripcije, jedna od prednosti koje program CLAN omogućava je mogućnost bržeg unošenja kratica u glavni redak. Nakon svakog pritiska tipke Ctrl + broj 1 na glavnom retku se pojavljuje kratica za prvog govornika, u ovom slučaju *CH2:. Pritiskom na tipku Ctrl + broj 2 pojavljuje se kartica *MOT:. Ova prečica u velikoj mjeri ubrzala proces transkripcije, jer bi se u suprotnom trebala ručno upisivati svaka kartica, što bi podrazumijevalo više utrošenog vremena.

Na svakom glavnom retku, pojedini znakovi kao što su “, . ; ? ! [] < >” unutar riječi ne smiju se koristiti. Međutim, svaki iskaz unutar glavnog i zavisnog retka treba završavati točkom, upitnikom ili uskličnikom. U promjenjivim redcima interpunkcijski se znakovi ne koriste.

5.6. Kodovi

5.6.1. Posebne oznake

U ovom se transkriptu nalaze i posebne oznake koje su smještene na kraju riječi koja nešto označava. Spajaju se na kraj riječi te se upotrebljava znak @ + slovo koje označava određenu vrste govora. Najčešće korištene oznake u ovom prijepisu su @b, @o, @s te @si. Riječi koje se označavaju ovim posebnim oznakama jako često se nalaze u dječjem govoru te su specifične za razvoj dječjeg govora.

Oznaka @b upotrebljava se za djetetovo brbljanje (MacWhinney, 2000) te nema nikakvu posebnu vrijednost i značenje u prijepisu. Tako je u primjerima (11) i (12) iz prijepisa.

(11) *CH2: eueueue@b

(12) *CH2: aiai iu eo@b

Jedna od poteškoća bilježenja brbljanja djetetova govora sadržana je u tome što je teško točno procijeniti od kojih se slova to djetetovo brbljanje sastoji te često zbog nesigurnosti može biti zabilježeno pogrešno.

Oznaka @o najfrekventnija je posebna oznaka u prijepisu. Koristi se u primjerima kada dijete oponaša zvukove životinja te razne druge zvukove iz okoline. U velikom djelu zapisa dijete je oponašalo zvukove životinja kao što su mačka i pas te prijevozna sredstva kao što je vlak:

(13) *CH2: ču ču su su@o.

(14) *CH2: mjau@o.

*MOT: mjau@o.

*CH2: mjau@o.

*CH2: mjau@o.

*CH2: mjau@o [x 3].

Oznaka koje se je također koristila je @s. Ova se oznaka koristi za označavanje riječi na stranom jeziku. U ovom slučaju oznaka je korištena kada bi došlo do prebacivanja koda (*eng. code-switching*) s hrvatskog na talijanski jezik i obrnuto.

(15) *CH2: tata@s.

Oznaka @si koristila se u slučajevima kad bi govornici pjevali:

(16) *MOT: pa pa ra pa pa pa@si.

(17) *MOT: p r p p r p@si.

5.6.2. Nerazgovijetan govor

Za oznaku nerazgovijetnog govora koristi se oznaka xxx. Za nerazgovijetni iskaz koristila se oznaka xxx, a za nerazgovijetnu riječ koristio se samo jedan x:

(18) *CH2: è tlopo glande xxx.

U primjeru (18) može vidjeti kako je početak rečenica razumljiv, dok je kraj rečenice poprilično nejasan, stoga se rabi oznaka xxx, dok je primjerima koji slijede rabljena oznaka x.

(19) *MOT: la x della mamma questa.

(20) *MOT: bravissima hai soffiato tutte le x.

U primjerima (19) i (20) cijeli je iskaz jasan osim jedne riječi te se zbog toga bilježi samo jedan x. Ova oznaka rabljena je samo u slučajevima kada se nakon više puta preslušanog dijela snimke ne bi mogao odgonetnuti govornikov iskaz. S obzirom na to da se transkripcija temelji na dječjem govoru, ovo je jedna od najučestalijih te ujedno najočekivanijih oznaka cijelog prijepisa.

5.6.3. Nedovršenost riječi

U slučajevima kada riječ nije dovršena, ali je jasno na koju se riječ odnosi, ostatak nedovršene riječi stavlja se u zagrade odmah do početnog djela riječi (MacWhinney, 2000). U ovom prijepisu sve nedovršene riječi bile su poprilično jasne, a u slučaju da nisu bile, bile bi obilježene kao nerazumljiva riječ.

(21) *CH2: t(o) je.

(22) *CH2: streg(a) blutta.

5.6.4. Ponavljanje

Više je načina na koji se može obilježiti ponavljanje tijekom procesa transkribiranja. Način na koji se bilježi ponavljanje utječe na rezultat kasnije analize. Prvi način je da se svaka izjava, odnosno riječ bilježi posebno jedna ispod druge.

(23) *CH2: andiamo pasežata.

%err: passeggiata.
*CH2: andiamo pasežata.
%err: passeggiata.
*CH2: andiamo pasežata.
%err: passeggiata.

Drugi način koji je također korišten je stavljanje znaka [/] između riječi koje se ponavljaju, kao što je u to u ovim primjerima:

(24) *MOT: scappa [/] scappa.
(25) *MOT: bene, abbracciala bene [/] bene.

Treći način upotrijebljen je za prepisivanje riječi koje se ponavljaju jedna za drugom bez ikakvih znakova između:

(26) *MOT: piccolo piccolo.

U slučajevima kada se neka riječ ponavlja više puta koristi se oznaka [x N]. U zagradu pokraj znaka x upisuje se broj kojim se označava koliko je puta ponovljena prethodno navedena riječ. Ovaj način bilježenja ponavljanja vrlo je koristan zato što skraćuje vrijeme cijelog procesa. Umjesto da zapisujemo svaku riječ posebno, napišemo je jednom te u zagrade zabilježimo koliko puta je ponovljena.

(27) *CH2: mjau@o [x 9].
(28) *CH2: tin tan@o [x 3].

5.6.5. Pauze

Različite su vrste obilježavanja pauza koje istraživači imaju na raspolaganju u ovom programu (MacWhinney, 2000, str. 92), no za potrebe izrade ovog prijepisa bilježene su samo kratke pauze. Kratke pauze bilježe se znakom (.), kao u primjerima (29) i (30).

- (29) *CH2: guata (.) qui mamma.
(30) *CH2: no diventato (.) piccolo

5.6.6. Nedovršavanje i prekidanje iskaza

Oznaka koja je korištena više puta u ovom transkriptu je +... (v. (31)). Ova se oznaka koristi u slučajevima kada govornik ne dovršava svoju rečenicu, a nije prekinut. Velika je vjerojatnost da je u tom trenutku govornik zaokupljen nečim ili mu je pažnja skrenuta na nešto drugo te zbog toga prestaje govoriti, odnosno samostalno prekida svoj iskaz.

- (31) *CH1: mi plendi zi +...

Znak za prekidanje je +/. te se koristi u trenucima kada govornikov iskaz prekida sugovornik. Isječci prijepisa (32) i (33) opimjeruju takve situacije.

- (32) *MOT: io ti prendo in giro, ma non è possibile perché ti +/.
*CH1: mi plendi ziro.
%err: prendi giro.
*MOT: ma perché mai ti prenderei in giro scusa.
- (33) *MOT: ma chi è felicissimo so +/.
*CH2: ka.
*MOT: sta mucca?

Jedan od problema koji se pojavljuju u bilježenju prekida izjave jest to što je ponekad teško utvrditi je li govornik sam prekinuo svoju izjavu ili je njegova izjava prekinuta iskazom sugovornika.

5.6.7. Samoprekidanje

Još jedan znak tiče se prekidanja, a riječ je o znaku +// koji se rabi kada govornik sam prekida svoj iskaz. Kao što je već spomenuto, teško je procijeniti radi li se o prekidanju od strane sugovornika ili govornik sam sebe prekida, međutim u isječcima (34) i (35) poprilično je jasno da se radi o tzv. samoprekidanju.

(34) *CH2: mi +//.
*CH2: oo wow.

(35) *CH1: dvi +//.
*CH1: o nel abelo.

U ovom slučaju nakon što je djetetova izjava prekinuta na način da ju je dijete samo prekinulo, iskaz koji slijedi opet je djetetov te se zbog toga zaključuje da je rečenica samostalno prekinuta. U slučaju da je nakon djetetova slijedio sugovornikov iskaz, velika je mogućnost da bi došlo do dvojbe istraživača u vezi s tim tko je prekinuo iskaz te posljedično kako označiti to prekidanje. Takav je slučaj oprimjeren isječkom (36) gdje se istraživač može dvoumiti kako procijeniti vrstu prekidanja.

(36) *MOT: poi anche a lei correrà la naso e poi +//.
*CH2: coleta [?] naso.

5.6.8. Samodovršavanje

Znak za tzv. samodovršavanje je + te se koristi na početku novog retka kako bi označio dovršavanje iskaza koji je sugovornik prethodno prekinuo. U ovom primjeru tako dijete samo dovršava iskaz koji mu je prethodno prekinula majka:

(37) *CH2: sapevo +/.
*MOT: mhm.
*CH2: +, anche io.

5.6.9. Komentar u glavnom retku

Na mjestima na kojima želimo iskazati kakvo ponašanje ili radnju sudionika interakcije u obliku komentara, umjesto stavljanja %com u poseban, zavisan redak, u četvrtaste zagrade upisujemo komentar. U zagradaama ispred komentara pritom stavljamo znak %:

(38) *CH1: non se [% govori glasnije].

(39) *MOT: le mie manine, le mie [% poljubi dijete] manine è freddo.

5.6.10. Nagađanje o izgovorenome

U ovom se prijepisu često događa kako određeni dio iskaza ostaje nerazumljiv, bilo da je razlog buka ili ton govornika. Znak ? se stavlja u uglate zagrade odmah nakon izgovorne riječi u trenucima kada se unatoč preprekama može naslutiti što je zapravo izgovoreno.

(40) *CH2: come [?].

(41) *MOT: sì, però [?].

U slučajevima kada je više riječi nejasno, navode se kutne zagrade unutar kojih upisujemo pretpostavljeni iskaz:

(42) *CH2: <lo è la questa mamma> [?].

(43) *CH2: <non se chiave> [?].

5.6.11. Preklapanje

U prijepisu koji je izrađen za potrebe ovog rada puno je trenutaka u kojem se iskazi dviju sugovornica preklapaju. U takvim se slučajevima javlja potreba za upotrebom koda za preklapanje. Početak preklapanja označuje se simbolom > a završetak preklapanja označuje se simbolom < kao što je to u sljedećim primjerima isječaka:

(44) *CH1: <dome questa pecola> [>].

%err: dorme pecora.

*MOT: <e com'è chiamata> [<].

(45) *MOT: <l'albero> [>] ma che albero?

*CH1: <nel albelo> [<].

Jedan od problema koji se pojavljuje tijekom bilježenja preklapanja jest to što je teško utvrditi točan trenutak u kojem dolazi do pojave preklapanja. Kako bi se izbjegle nedoumice, potrebno je sporan dio snimke preslušati više puta.

5.6.12. Prebacivanje kodova

S obzirom na to da su subjekti snimke dvojezične osobe, govornici talijanskog i hrvatskog jezika, već na samom početku zvučnog zapisa može se pretpostaviti da će doći do pojave izmjenjivanja dvaju jezika, odnosno prebacivanja kodova. U ovoj je snimci glavni ili ciljani jezik talijanski, međutim često se pojavljuje hrvatski, pa čak i engleski jezik. Naime, prilikom procesa transkripcije, u nekim je trenucima bilo teško odrediti na koji način obilježiti prebacivanje koda, međutim kasnije je taj proces postao lakši. Za označavanje prebacivanja koda, koriste se uglate zagrade unutar kojih se nalaze spojnice te kratica jezika na koji je razgovor prebačen [- hrv].

(46) *CH2: [- hrv] ovako pa mala nema.

(47) *CH1: [- hrv] e ova je.

*MOT: [- eng] one two?

U slučajevima kada dolazi do prebacivanja samo jedne riječi na drugi jezik, koristimo kod @s.

(48) *MOT: braco@s.

5.6.13. Ostala pravila i provjera

Osim poštovanja pravila o kodovima, obraćala se pažnja i na druge aspekte transkripcije. Nije bilo teško paziti na pravila kao što je upotreba velikog i malog slova te zareza i interpunkcijskih znakova u glavnom retku. U programu CHAT dozvoljena je upotreba zareza, iako oni ne pružaju nikakva prozodijska obilježja (MacWhinney, 2000, str. 22). Velika slova ne bi trebala biti prisutna u prijepisu, osim za zapisivanje imenica.

Nakon transkripcije i unošenja kodova provjeravaju se moguće pogreške nastale tijekom transkribiranja. Pritiskom tipke Esc + i one za slovo L na dnu pojavljuju se pogreške učinjene u kodiranju. Ova funkcija služi kako bi cijeli zapis bio u skladu s pravilima sustava, a postupak treba ponavljati dokle god na dnu stranice ne bude napisano da je sve u redu.

6. Rasprava

Izrada transkripcije prikupljenih jezičnih podataka pomoću programskog paketa CLAN može biti zahtjevna te na početku samog postupka treba dobro obratiti pažnju na uvodne korake kako bi ostatak zapisa bio ispravan. Potrebno je također da istraživač izdvoji dovoljno vremena za upoznavanje sa sustavom uz pomoć pripadajućih priručnika prije nego što prione na izradu prijepisa.

Prije procesa prepisivanja zvučnog zapisa potrebno je spremati datoteku u kojoj se transkribira, što je jedan od pokazatelja da program CLAN sigurno pohranjuje unesene podatke, te prepisivač ne treba brinuti da će uneseni podaci biti izgubljeni. Spremljeni dokument svakako može biti nadopunjen novim informacijama te je podložan izmjenama, stoga ga ta funkcija čini pogodnim alatom za obavljanje prijepisa.

Jednostavnost sučelja programa i njegova preglednost jedna je od prednosti koje nudi ovaj program. U sustavu CLAN okomiti je primaran smjer transkripcije, za razliku od programa ELAN gdje smjer ide vodoravno.⁶ Iako smjer transkripcije nije ključna stavka tijekom procesa, u mom se iskustvu pokazao važnim s obzirom na to da sam s okomitim smjerom transkripcije imala bolju preglednost napravljenog rada. Potreba za proučavanjem i bilježenjem kodova potrebna je prije uporabe svakog programa, pa tako i programskog paketa CLAN. Uz pozornost prilikom izrade prijepisa i zainteresiranost za njegov tijek, lako se stekne znanje o kodovima i njihovoj uporabi. Jedna od prednosti koje nudi program CHAT jest to što već u samom zaglavlju nalazimo informacije koje su korisne za daljnju analizu. Osim toga, istraživač odnosno prepisivač sam može odabrati koji su podaci bitni za daljnju obradu. Uzimajući u obzir zavisne retke, u ovom je prijepisu jedino korišten redak %err. Zahvaljujući ovom retku ne samo da se lakše dolazi do djetetovih pogrešaka prilikom pretraživanja već sam taj redak nudi opis djetetove pogreške.

Kodiranje prikupljenih podataka dio je transkripcije koji zahtijeva najviše vremena. Puno je kodova koji služe za različite svrhe te se rabe ovisno o potrebama. Neki od najčešće upotrebljivanih kodova u ovom prijepisu jesu oni koji označavaju oblike riječi kao što su strane riječi, brbljanje te onomatopeje. Upravo se riječi s takvom svrhom najčešće pojavljuju u

⁶ Iako usporedba dvaju programskih paketa nije tema ovog rada, čini mi se potrebnim istaknuti ovu temeljnu njihovu razliku, unatoč tomu što imam ograničeno osobno iskustvo rada u programu ELAN u sklopu jednog predmeta koji sam pohađala tijekom studija.

dječjem govoru te imaju veliku važnost u prijepisu jer pokazuju specifičnost dječjeg jezika. Označavanjem nerazumljivog dječjeg iskaza nakon detaljnog preslušavanja snimke postiže se izbjegavanje transkribiranja pojedinog iskaza zbog nejasnoća. Pojedini kodovi uvelike pridonose skraćivanju vremenskog razdoblja obrade podataka kao što je na primjer ponavljanje. Prekidanje iskaza govornika i samoprekidanje u nekim su slučajevima predstavljali prepreku, međutim uz veću pozornost i praksu, taj zadatak označavanja prekidanja postaje lakši. Naime, s obzirom na to da se radi o dječjem govoru, veći dio transkripcije potrošen je kako bi se odgonetnulo što je dijete reklo, te se za to koristila oznaka za nagađanje. Prepreka je također bila i preklapanje govora sugovornika zbog nemogućnosti određivanja točnog trenutka preklapanja. Prebacivanje kodova također je bila česta pojava u ovom prijepisu. Jedna od prednosti bilježenja prebacivanja kodova je to što se može doći do saznanja o učestalosti i načinu prebacivanja kodova kod dvojezične djece.

Odluka koje se donose prilikom transkribiranja je puno i često se javljaju nejasnoće u vezi s tim je li nešto važno transkribirati ili pak na koji način transkribirati pojedine stavke, međutim program CHAT za gotovo svaku nejasnoću ima odgovor pružajući kod ili funkciju koja se može koristiti u slučaju dvojbe. Funkcija provjeravanja pogrešaka napravljenih u zapisu još je jedna pozitivna strana programa, s obzirom na to da koristeći tu funkciju na kraju zapisa možemo prionuti daljnjoj analizi bez brige da dio zapisa nije po normama i pravilima sustava CHAT. Funkcija *sonic mode* smanjila je utrošeno vrijeme potrebno za transkripciju te je zbog nje proces bio lakši i brži. Prisustvo vidljivog zvučnog vala na dnu programa pruža jasne znakove gdje iskaz počinje, a gdje završava.

7. Zaključak

U ovom smo radu, polazeći od jezičnih podataka kao izvora za jezikoslovna istraživanja, razmotrili obradu jezičnih podataka na primjeru dječjeg govora. Opažanje obilježja jezičnog razvoja, naime, danas se često temelji na analizi spontanog govora djece s odraslim sugovornicima dostupnog istraživačima u korpusima izrađenima za te potrebe. U radu smo se usredotočili na primjenu široko dostupnoga i često rabljenog programa za izradu prijepisa dječjeg govora – CHAT, a upotrijebili smo ga za izradu prijepisa zvučnog zapisa spontane interakcije između jedne dvojezične djevojčice i njezine majke. Prijepis izrađen slijedeći norme programa služit će za izradu dvojezičnog korpusa dječjeg jezika i bit će prikladan za daljnju obradu i analizu pomoću programa CLAN.

Na temelju tumačenja postupaka izrade prijepisa koje je izneseno u ovom radu može se zaključiti kako je program CHAT koristan i dobar alat za obradu podataka dječjeg govora. Svojom jednostavnošću nudi mnogo funkcija zahvaljujući kojima se lakše dolazi do saznanja o pojavama koje su karakteristične za razvoj dječjeg govora. Korisnici ovog programa potiču se na obnavljanje i na unaprjeđivanje već osmišljenih kodova. To dokazuje kako su računalni program izvrsni alati za obradu jezičnih podataka u današnje doba, upravo zbog nadopuna i obnavljanja. Mnogim funkcijama prepisivaču se skraćuje dvojba o tome što je bitno prepisati, a što ne, s obzirom na to da za gotovo sve ovaj program nudi rješenje. Prepisivač se tijekom uporabe ovog programa ne bi trebao previše dvoumiti na koji način zapisati i kodirati određeni dio audio ili videosnimke zahvaljujući detaljnom priručniku za uporabu programa. Međutim nedostaci i prednosti upotrebe programa individualni su, zbog toga istraživači mogu imati različita iskustva u radu s njim.

Zahvaljujući zaglavlju programa, pružene su informacije koje su korisne za daljnje unošenje podataka u bazu podataka CHILDES te stvaranje određenog korpusa. Funkcija promjenjivog zaglavlja olakšava transkribiranje situacija koje su promjenjive unutar dokumenta s prijepisom, odnosno onih koje traju u određenom vremenskom razdoblju. Zahvaljujući tome, lakše se može odrediti kada je točno određena situacija započela, a kada je završila. Prisutnost zavisnih redaka, kao što je redak za ispravljanje pogrešaka %err, ukazuje na djetetove pogreške u govoru na efikasan način. U slučaju pogrešno unesenog zapisa ili koda program omogućava vraćanje na već napravljeni dio transkripcije te omogućava izloženost novim provjerama koje su na kraju bitne za daljnju analizu. Postojanje posebnih oznaka za onomatopeju, brbljanje i slično pridonosi istraživanju dječjeg govora upravo zbog toga što se upravo takve riječi i načini

izražavanja često nalaze u govoru djece te su izraženo obilježje u razvoju dječjeg govora. Zbog dvojezičnosti ispitanika ovog rada, u zapisu je često prebacivanje kodova. Programski paket CLAN svojim oznakama može ukazati kada, na koji način i u kojoj mjeri dolazi do prebacivanja s jednog na drugi jezik, stoga se ovaj program pokazuje kao dobar alat za obradu podataka prikupljenih na primjeru dvojezične djece. Funkcijom *sonic mode* omogućeno je brže i lakše preslušavanje zvučnog zapisa u samom programu te, osim toga, zvučnim valovima pruža uvid u točno trajanje određenog dijela snimke. Program također nudi funkciju provjere, tj. CHECK koja omogućava provjeru već napravljenog zapisa te na taj način sprječava pojavu nepodudarnosti zapisa s normama sustava.

Na temelju uporabe sustava CHAT za transkribiranje govora trogodišnjeg dvojezičnog djeteta s odraslom sugovornicom, može se zaključiti da je riječ o jako dobrom i korisnom alatu koji kao prva faza procesa obrade podataka može pridonijeti u istraživanju dječjeg govora. Krajnji cilj izrade prijepisa jest ulazak obrađenih podataka u bazu podataka CHILDES, lakši pristup podacima te istraživanje usvajanja jezika. Upravo zbog svojih normi i funkcija koje nudi program CLAN pridonosi krajnjem cilju.

Konačno, može se zaključiti da iskustvo uporabe ovoga programa istraživaču omogućuje nove spoznaje o njemu. Proces transkribiranja opisan i analiziran za potrebe ovog rada temelji se na jezičnim podacima prikupljenima u spontanoj interakciji djeteta i odrasle osobe. Budući da je riječ o obradi spontanog govora, naglasak je stavljen na kodove koji su korisni za analizu spontanog dječjeg govora. U ovom radu nedostaje fonološka obrada podataka i zbog toga on ne može dati potpun uvid u prednosti i nedostatke rabljenog programa. Prilikom nove transkripcije bilo bi zanimljivo u proces transkribiranja uključiti i videosnimke, što bi potencijalno moglo ukazati na različitosti u odnosu na obradu audiosnimke. Osim toga bilo bi potrebno napraviti i zapis na fonološkoj razini te upotrijebiti program CLAN za analizu postojećih prijepisa kako bi se pružio uvid u druge mogućnosti koji program nudi.

8. Literatura

Angster, M.; Batinić Angster, M. 2022. Gli effetti del contatto croato-italiano nelle produzioni di un bambino bilingue. *Studia Romanica et Anglica Zagradiensia : Revue publiée par les Sections romane, italienne et anglaise de la Faculté des Lettres de l'Université de Zagreb, Vol. 67 No. -*, str. 107-122.

Batinić Angster, M.; Angster, M. 2023. MaLi – (mali) kućni laboratorij. Izlaganje na XXXVII. međunarodnom znanstvenom skupu HDPL-a Jezik i migracije. 15-17. lipnja 2023. Osijek, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Behrens, H. (2008). *Corpora in language acquisition research: History, methods, Perspectives*. Amsterdam: John Benjamins Pub. doi:10.1075/tilar.6.03beh

Berez-Kroeker, A. L., McDonnell, B., Koller, E. i Collister, L. (2022). *The open handbook of linguistic data management*. The MIT Press.

Boersma, P. i Weenink, D. (2007). Praat: Doing phonetics by computer (Računalni softver) <<https://www.fon.hum.uva.nl/praat/>>. Pristupljeno 07. rujna 2023.

Crystal, D. (2010). *The Cambridge Encyclopedia of Language*. 3rd edition. Cambridge University Press.

Furlan, I. (1961). Raznolikost rječnika i struktura govora. Neobjavljena doktorska disertacija. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Furlan, I. (1963). Govorni razvoj djeteta. Beograd: Savremena škola.

Good, J. (2022). The Scope of Linguistic Data. U: A. L. Berez-Kroeker, B. McDonnell, E. Koller, L. B. Collister (ur.). In *The Open Handbook of Linguistic Data Management* (str. 27–47). The MIT Press.

Han, N.-R. (2022). Transforming data. U: A. L. Berez-Kroeker, B. McDonnell, E. Koller, L. B. Collister (ur.) In *The Open Handbook of Linguistic Data Management* (str. 73–87). The MIT Press.

Hoey, E. M., & Raymond, C. W. (2022). Managing Conversation analysis data. U: A. L. Berez-Kroeker, B. McDonnell, E. Koller, L. B. Collister (ur.) In *The Open Handbook of Linguistic Data Management* (str. 257–266). The MIT Press.

- Kovačević, M. (2002). *Croatian corpus CHILDES*
<<https://childes.talkbank.org/access/Slavic/Croatian/Kovacevic.html>>. Pristupljeno 05. rujna 2023.
- Kovačević, M., Jelaska, Z., Kuvač, J., Capanec, M. (2005). *Komunikacijska razvojna ljestvica KORALJE*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Kreuz, R. i Riordan, M. (2018). 3. The art of transcription: Systems and methodological issues. U: A. H. Jucker, K. P. Schneider, W. Bublitz (ur.) *Methods in Pragmatics* (str. 95-120) De Gruyter Mouton. 10.1515/9783110424928-003.
- Kuvač Kraljević, J. i Hržica, G. (2016). Croatian adult spoken language corpus (HrAL). *Fluminensia*, 28 (2), str. 87-102. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/174013>.
- Kuvač, J. i Palmović, M. (2001). Računalna obrada dječjeg jezika na primjeru usvajanja umanjena. *Suvremena lingvistika*, 50/51, str. 101-111.
- Kuvač, J. i Palmović, M. (2007). *Metodologija istraživanja dječjega jezika*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- MacWhinney, B. (2000). *The CHILDES Project: Tools for Analyzing Talk*. 3rd edition. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Nagy, N. i Sharma, D. (2013). Transcription. U: R. J. Podesva, D. Sharma (ur.) *Research methods in linguistics* (str. 235–254). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ochs, E. (1979). Transcription as Theory. U: E. Ochs i B. Schieffelin (ur.) *Developmental Pragmatics* (str. 43–71). New York: Academic Press
- Ordulj, A. i Hržica, G. (2015). Obnavljanje Hrvatskog korpusa dječjega jezika. *Logopedija*, 25–31.
- Thieberger, N. (2014). Linguistic data management U: N. Thieberger (ur.) *The Oxford Handbook of Linguistic Fieldwork* (str. 90-118). Oxford: oxford University Press.
- Vuletić, D. (1991). *Istraživanje govora*. Zagreb: Fakultet za defektologiju.
- Wittenburg, P., Brugman, H., Russel, A., Klassmann, A., i Sloetjes, H. (2006). ELAN: a Professional Framework for Multimodality Research. U: *Proceedings of LREC 2006, Fifth International Conference on Language Resources and Evaluation*. 22-28. svibnja, Genova, Italija.

9. Prilozi

9.1. Prijepis audiosnimke

@Begin

@Languages: ita, hrv, eng

@Participants: CH2 Child, MOT Mother

@Options: CA

@ID: ita|MaLi|CH2|3;05.19|F||NS||Target_Child|||

@ID: ita|MaLi|MOT|37|F||NNS||Mother|||

@Media: MaLi20220328aita_STE-009, audio

*CH2: mamma.

*MOT: quattro e diciannove.

*CH2: mamma ho fatto pipì.

*MOT: bravo.

*MOT: bravo.

*MOT: piccolo bimbo.

*CH2: ma x Livia?

*MOT: dov'è Livia?

*CH2: sì.

*MOT: ma sei tu Livia?

*CH2: no questa è Livia.

*MOT: questa è Livia?

*MOT: una pecora.

*CH2: fa pipì.

*MOT: mah.

*CH2: lo scapa pipì.

*MOT: le scapa la pipì.

*MOT: l'hai portata sul water?

*CH2: sì.

*MOT: brava.

*CH2: peee@o [x 3].
*CH2: guanti.
*CH2: voglio [?] qui.
*CH2: voglio qui.
*MOT: sì.
*CH2: un x.
*MOT: sì.
*CH2: è un bodo.
*CH2: eueueue@b.
*MOT: cos'è?
*MOT: cos'hai detto?
*MOT: guardale.
*CH2: lidono.
%err: ridono.
*MOT: ridono?
*CH2: [- hrv] pa lidono.
%err: ridono.
*MOT: eh.
*CH2: pa lidono.
%err: ridono.
*CH2: lidono.
%err: ridono.
*MOT: ridono, sono contenti?
*CH2: oa@o, sono piccole.
*MOT: <sono piccole> [>] sta bimbe.
*CH2: <sono pic> [<].
*CH2: sì.
*CH2: anche io sono piccola.
*CH2: xxx.
*CH2: [- hrv] dluga [?].
%err: druga.
*CH2: to je.
*CH2: t(o) je.

*CH2: to je spide(r)man.
*MOT: spiderman.
*CH2: ma to je batman.
*MOT: batman?
*CH2: da batman.
*MOT: e.
*MOT: <ma come mai> [?].
*CH2: <x> [?].
*CH2: è bluto.
%err: brutto.
*MOT: è brutto batman?
*CH2: sì, è bluto batman.
%err: brutto.
*MOT: pros +/.
*CH2: sei blutto batman.
%err: brutto.
*MOT: perché è brutto?
*CH2: x mamma è blutto.
%err: brutto.
*MOT: ma come mai?
*MOT: perché è vestito di nero?
*CH2: xxx.
*CH2: quello cattivo.
*MOT: viene dal polo nord?
*CH2: sì.
*MOT: davvero?
*CH2: sì.
*MOT: ma chi te l'ha detto quello?
*CH2: tata@s.
*MOT: ah sì, mhm.
*MOT: va bene.
*CH2: vengo pala nod x.
%err: nord.

*MOT: tu vieni dal polo nord?
*CH2: mhm.
*MOT: ma va'.
*MOT: ma sai anch'io non lo sapevo.
*MOT: non lo sapevo io.
*CH2: xxx.
*CH2: polo nod viene come.
%err: nord.
*CH2: no ela qui.
%err: era.
*CH2: mamma.
*MOT: dove?
*CH2: qui.
*CH2: e qui [x 3].
*MOT: qui?
*CH2: sì.
*CH2: questa è mamma.
*CH2: questo è x.
*CH2: oo vada.
*CH2: è felisisima.
*MOT: è felicissima.
*CH2: <van tu fo> [>].
%err: four.
*MOT: <dice> [<].
*CH2: così.
*MOT: ma chi è felicissimo so +/.
*CH2: ka.
*MOT: sta muccha?
*CH2: la mamma muccha.
*MOT: la mamma muccha è felicissima.
*CH2: aa.
@Bg: dijete oponaša mačku.
*CH2: mjau@o.

*CH2: ma no.
*CH2: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*MOT: <ma come mai è così felice> [>].
*CH2: <mjau@o> [<].
*MOT: <come mai è così felice> [>].
*CH2: <mjau@o> [<].
*MOT: come stai <dai> [>].
*CH2: <mjau@o> [<].
*CH2: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*MOT: sei un piccolo miccio?
*CH2: mjau@o.
*MOT: te x dal naso?
*CH2: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*MOT: no che bimba.
*CH2: miso.
%err: miccio.
*MOT: un miccio proprio <piccolo> [>].
*CH2: <mjau@o> [<].
*MOT: piccolo piccolo.
*CH2: mjau@o.
*MOT: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*CH2: mjau@o [x 3].
*MOT: ma chi fa così?
*CH2: mau@o [x 3].
*MOT: chi fa così?
*CH2: mau@o mjau@o.
*MOT: chi fa così?
*CH2: mjau@o mjau@o.

*CH2: mau@o mjau@o.
*MOT: chi miagola [x 2].
*CH2: mjau@o mjau@o.
*MOT: tu?
*MOT: e come mai, cosa sei tu?
*CH2: un gatto.
*MOT: sei un gatto?
*MOT: non sei una bimba tu?
*CH2: mjau@o.
*MOT: mjau@o.
*CH2: mjau@o.
*MOT: ma dai.
*MOT: ma dai.
*CH2: mjau@o [x 9].
@Eg: dijete oponaša mačku.
*MOT: ma questo che cos'è?
*CH2: una casa.
*MOT: una casa, e questa?
*CH2: una ful sisi [?].
*MOT: una cosa?
*CH2: una fol sisi.
*MOT: zvončići?
*CH2: dlin dlon dlon@o.
*MOT: dlin dlon dlon@o.
*MOT: mhm.
*CH2: din don don@o.
*MOT: e questo?
*CH2: una cusa.
%err: cosa.
*CH2: ma se.
*MOT: preate.
*CH2: sì.
*MOT: ma che roba.

*MOT: e questa invece?
*CH2: din dok@o [//] ti tak@o.
*MOT: tik tak@o è un orologio questo?
*CH2: quel è tik tak.
*MOT: a cosa fa tik tak?
*CH2: tin tak@o tik tak@o.
*MOT: <tik tak@o >].
*CH2: <tik tak@o <].
*MOT: l'orologio no?
*CH2: [- eng] van tu fof.
%err: four.
*MOT: l'orologio fa tik tak?
*CH2: tin tan@o [x 3].
*MOT: din don@o dlin dlon@o.
*CH2: din dlon@o din dlon@o.
*CH2: dlin dlon@o.
*MOT: è questo che cos'è?
*CH2: una cusa x.
*CH2: pe i pasi [?].
*CH2: pe +/.
*MOT: per chi?
*CH2: [- hrv] pas.
*MOT: mhm per i cani?
*CH2: sì, per i can(i).
%err: cani.
*CH2: mettimi l'acqua.
*MOT: a qui si mette l'acqua, [- eng] ok.
*CH2: la finestla mette acqua.
%err: finestra.
*MOT: a sì.
*CH2: sì.
*MOT: bene.
*MOT: ma chi li porta l'acqua?

*MOT: da bere.
*CH2: io.
*MOT: tu?
*CH2: sì.
*MOT: che brave che +/.
*CH2: sono blava.
%err: brava.
*MOT: sei proprio brava sì.
*CH2: muscoli.
*MOT: muscoli hai muscoli?
*CH2: <si> [>].
*MOT: <può mi vedere> [<] sti muscoli?
*MOT: oaaal.
*CH2: sei proprio forte.
*CH2: sì, sono popio folte.
%err: proprio forte.
*MOT: sei una bimba forte.
*CH2: supemen.
%err: superman.
*MOT: sei una bimba superman?
*CH2: sì.
*MOT: sei forte come superman?
*MOT: ma superman è bravo?
*CH2: cos'è?
*CH2: cosa se?
%err: c'è.
*MOT: non lo so.
*CH2: è bluto.
%err: brutto.
*MOT: è brutto superman?
*CH2: sì.
*MOT: eppure.
*CH2: sì.

*MOT: però è forte.
*CH2: no.
*MOT: è brutto come batman?
*CH2: sì, è bluto come batman.
%err: brutto.
*CH2: uuauuauau@b.
*MOT: non l'avrei mai detto sai.
*CH2: aiai iu eo@b.
*MOT: ma questa bimba?
*CH2: bimba blutta.
%err: brutta.
*MOT: ma dai non è brutta guarda come sorride u ciao ciao bimba.
*MOT: ciao.
*CH2: sao.
%err: ciao.
*CH2: sì.
*MOT: senti ti porto un po di carta.
*MOT: ti devi soffiare il naso.
*CH2: mamma.
*MOT: dimmi.
*CH2: stanno qui pecore.
*CH2: stanno qui.
*MOT: le pecore.
*CH2: sono qui.
*MOT: brava.
*MOT: brava, ancora.
*MOT: bravissima hai soffiato tutte le x.
*CH2: aa [% viče].
%com: ubrzano diše.
*CH2: andiamo pasežata.
%err: passeggiata.
*CH2: andiamo pasežata.
%err: passeggiata.

*CH2: andiamo pasežata.
%err: passeggiata.
*CH2: andiamo spasežata.
%err: passeggiata.
*CH2: guata (.) qui mamma.
%err: guarda.
*CH2: mamma quata qui.
%err: guarda.
*CH2: x tata.
*CH2: x.
*CH2: uiu@o.
*CH2: uiu@o.
%sit: dijete trči.
*CH2: wi@o.
*CH2: wiju we@o.
*CH2: kije@o.
*CH2: we@o.
*CH2: wa@o.
*CH2: nje@o.
*MOT: vieni piccola.
*CH2: wa@o [x 4].
*CH2: ra ra@o.
*MOT: sì.
*MOT: cacciamo di nuovo l'autore dei libri?
*CH2: mjau@o.
*MOT: a?
*CH2: m@b.
*CH2: mama.
*MOT: mjau mjau@o.
*CH2: mamma.
*MOT: mjau mjau@o
*CH2: mamma.
*MOT: dimmi.

*CH2: mamma.
*CH2: xxx.
*MOT: dobbiamo disegnare?
*CH2: mhm.
*MOT: cosa?
*MOT: cosa disegniamo?
*CH2: nja nja@o.
*MOT: un treno.
*CH2: sì.
*MOT: u che bello.
*CH2: no sta qui [% govori glasno].
*MOT: ecco.
*MOT: ooo.
*CH2: ju, juhuu.
*MOT: ču ču@o.
*MOT: čukučukukuču@o.
*MOT: čuču@o.
*CH2: x quest(o).
*CH2: x questo.
*CH2: x sta.
*CH2: x questo.
*MOT: ecco.
*CH2: sta.
*MOT: mettila qui la mucca.
*MOT: qui ci stanno sia la mucca sia la pecora.
*CH2: no sta papà.
*MOT: ehh.
*MOT: è papà?
*CH2: x.
*MOT: [- eng] ok.
*MOT: vedi.
*CH2: sa, si sa.
*CH2: si [//] sta.

*CH2: si sta mamma.
*MOT: ottimo.
*MOT: allora è risolto.
*CH2: cosa se mamma?
%err: c'è.
*MOT: vediamo.
*MOT: questi qua se ci sanno da qualche parte.
*CH2: xxx.
*MOT: [- hrv] policajac?
*CH2: [- hrv] da.
*MOT: è forte quel poliziotto?
*CH2: da:.
*MOT: mm è forte?
*CH2: sì.
*MOT: è forte come te?
*CH2: sì.
*MOT: sì, o tu sei piu forte di lui?
*CH2: no.
*MOT: no.
*CH2: no.
*MOT: no, ma x.
*MOT: va bene.
*CH2: un tleno.
%err: treno.
*CH2: un tleno.
%err: treno.
*MOT: un treno lu +/.
*CH2: x.
*CH2: tleni.
%err: treni.
*CH2: nas.
*CH2: [- hrv] volim tleni.
%err: treni.

*MOT: dove sono i treni, fuori?
*CH2: sì.
*MOT: eh.
*CH2: [- hrv] volim tleno.
%err: treno.
*CH2: ti piace il treno?
*CH2: sì.
*MOT: eh.
*MOT: bene.
*CH2: mi piace mi tleno.
%err: treno.
*MOT: mhm.
*CH2: mi +//.
*CH2: oo wow.
*CH2: xxx.
*CH2: x.
*CH2: xxx.
*MOT: mhm.
*CH2: su@o [x 4].
*MOT: ču ču@o.
*CH2: ču ču su su@o.
*CH2: x.
*CH2: pevisé.
*CH2: xxx.
*CH2: x.
*CH2: xxx.
*CH2: x.
*CH2: sou sada.
%err: što.
*MOT: mhm.
*CH2: x.
*CH2: ci sta.
*CH2: es ks.

*CH2: ecco, ci sarà.
*CH2: su@o [x 4].
*MOT: ču ču@o.
*CH2: su su@o.
*MOT: ču ču@o.
*CH2: eh.
*CH2: ticato.
%err: dimenticato.
*CH2: su@o [x 4]
*MOT: dove va quel treno Livia?
*CH2: qui.
*CH2: qui.
*CH2: aa nou e.
*MOT: la [x 7].
*MOT: vado preparare la pigiama.
*CH2: mejo ma.
*MOT: ecco.
*CH2: su@o [x 4].
*CH2: xxx.
*CH2: kvan.
@Bg: dijete pjevuši.
*CH2: su [x 4] susu su.
*CH2: su [x 4].
*CH2: su [x 8].
*CH2: su [x 8].
*CH2: su [x 4].
*CH2: su [x 7].
*MOT: ču [x 8].
*CH2: su [x 6].
*CH2: su [x 4].
*CH2: su [/] su [/].
*CH2: su [x 4].
*CH2: su [x 4].

*CH2: xxx.

*CH2: su [x 9].

*CH2: su [x 3].

*CH2: su [x 4].

@Eg: dijete pjevuši.

*MOT: ču [x 4] ru ču.

*CH2: mamma <fai tu> [>].

*MOT: <dimmi> [<].

*MOT: faccio io, che lungo questo treno.

*CH2: è lungo.

*MOT: è lunghissimo.

*MOT: guarda [//] guarda quanti passeggeri.

*CH2: passezedi.

%err: passeggeri.

*MOT: tanti, mettiamo anche questo qua dentro?

*CH2: ma nou.

*MOT: no.

*MOT: opala.

*CH2: non si sta.

*MOT: non ci sta.

*CH2: non si sta.

*CH2: cade.

*MOT: cade si, e questo ci sta?

*CH2: non si sta.

*MOT: vediamo.

*CH2: si sta.

*MOT: ci sta forse.

*CH2: se tutto.

*MOT: seduto, ecco forse seduto ci sta.

*CH2: si sta.

*MOT: x.

*MOT: troppo alto.

*CH2: si sta.

*MOT: si sta brava Livia.
*MOT: bravissima, lo chiudiamo?
*CH2: sì.
*MOT: ecco.
*CH2: ecco x.
*MOT: gli piove adosso.
*CH2: un piove dosso.
*MOT: no.
*CH2: piove e dosso.
*MOT: no.
*CH2: mi piove adosso.
*MOT: ti piove adosso.
*CH2: sì.
*MOT: fammi vedere.
*MOT: a ma sono tutti asciutti i tuoi capelli scusa.
*CH2: ne piove adosso.
*MOT: mamma mia, come facciamo adesso.
*MOT: senti, mettiti quel cappellino x.
*MOT: quello lì, quello rosa.
*MOT: ecco così.
*MOT: ecco così non piove più.
*MOT: sei apposto.
*CH2: ee.
*MOT: eheheheh.
*MOT: soffiama di nuovo il naso?
*CH2: na.
*MOT: sì.
*CH2: le fa male.
*MOT: ti fa male sì.
*MOT: è pieno.
*MOT: è pieno quel nasino.
*CH2: xxx.
*MOT: dai soffia.

*MOT: ancora.
*MOT: bravissima.
*MOT: dove butto questo?
*MOT: mm mi fai vedere.
*CH2: qui.
*MOT: qui.
*CH2: no.
*MOT: hai buttato?
*MOT: ma dove xxx buttare.
*MOT: devo uscire.
*MOT: [- eng] ok.
*MOT: nel water x.
*CH2: ho fatto pipì anche cacca.
*MOT: sì.
*CH2: e la bimba la x.
*CH2: sì, x.
*CH2: guado mile qui.
*MOT: qui?
*CH2: qui.
*MOT: dove?
*MOT: sul cuscino?
*CH2: sì.
*MOT: ecco.
*CH2: no, qui.
*MOT: a proprio lì, ok.
*MOT: c'è una coperta.
*CH2: sì se la copeta.
%err: c'è la coperta.
*MOT: me la cerchi, me la porti?
*CH2: no seto.
*MOT: ma certo.
*CH2: copleta dove sei?
%err: coperta.

*CH2: no colpetta.
%err: coperta.
*MOT: non c'è?
*CH2: lo x.
*MOT: o mamma mia ma prende freddo sta bimba.
*MOT: se non la copriamo.
*CH2: ei no così.
*MOT: e come?
*CH2: non sta così.
*MOT: non sta così?
*CH2: ma cusì.
%err: scusi.
*MOT: a scusa.
*CH2: non sa così.
*CH2: qui.
*CH2: no.
*MOT: no.
*CH2: fa così.
*MOT: così e ben composta.
*CH2: sì è posta.
%err: composta.
*CH2: [- hrv] ovako pa mala nema.
*MOT: mhm.
*CH2: ljetna.
*CH2: to je ljetna.
*CH2: ljetna.
*MOT: ma chi è questo?
*CH2: lje tea.
*MOT: leptir.
*MOT: leptir.
*CH2: ne.
*CH2: leptila.
*MOT: letila?

*CH2: da.
*CH2: mama vise letila.
*MOT: chi, odletila.
*CH2: nema vise +/.
*MOT: chi ha volato via?
*CH2: bubamala volata +/.
%err: bubamara.
*MOT: bubamara.
*MOT: è volata via sì.
*CH2: non se più.
%err: c'è.
*MOT: no.
*CH2: è volato e via.
*MOT: aa.
*MOT: cosa altro hai da dirmi?
*MOT: cosa altro è successo?
*CH2: nodome.
*MOT: Mauro dorme?
*CH2: no.
*MOT: no, e dov'è Mauro?
*CH2: [- hrv] nema.
*MOT: non c'è.
*MOT: è uscito.
*MOT: ma con chi è uscito Mauro?
*CH2: con ta.
*MOT: con chi?
*CH2: con calo.
*MOT: con Carlo sì.
*CH2: dan [x 3].
*CH2: dan [x 5].
*CH2: dan [x 4].
*CH2: dan dan da da.
*MOT: x storia.

*MOT: xxx.

*CH2: dan dan da da.

*MOT: questa qui la conosci questa storia?

*CH2: sì.

*CH2: mi conoso questa storia.

%err: conosco.

*MOT: la conosci quella storia?

*CH2: sapeto doma@s.

*CH2: io vedo mile.

*CH2: vedo.

*CH2: quei.

*MOT: vuoi dormire sul divano?

*CH2: sì.

*MOT: con la tua bimba?

*CH2: no questo.

*MOT: con il libro?

*CH2: sì.

*MOT: ah.

*CH2: xxx.

*MOT: lo leggi da sola?

*CH2: mhm.

*MOT: sì.

*CH2: sì.

*MOT: biancaneve e i sette nani.

*CH2: mamma.

*CH2: x mamma.

*MOT: dov'è la mamma di biancaneve.

*CH2: questa la mamma +/.

*MOT: a di questa bimba?

*CH2: sì.

*CH2: è pesa.

*CH2: la mamma.

*MOT: la mamma è andata persa?

*CH2: s +/.

*MOT: o mamma mia!

*CH2: <icluso natole> [?]

*MOT: è chiusa nella torre?

*CH2: è x la chiave [% rečeno glasno].

*MOT: ha perso la chiave?

*CH2: sì [% glasno]

*MOT: o mamma mia ma come facciamo adesso?

*CH2: noi plendiamo chiave.

%err: prendiamo.

*CH2: non plendo chiave.

%err: prendo.

*MOT: non prendi la chiave?

*CH2: no!

*MOT: la vai a cercare?

*CH2: ma seto.

%err: certo.

*MOT: e.

*CH2: <non se chiave> [?].

*MOT: non c'è +/.

*CH2: è spesa.

*MOT: è persa?

*CH2: sì.

*MOT: ma va [//] vai a vedere li tre giochi si la [//] se la trovi la
chiave?

*CH2: non se chiave qui.

%err: c'è.

*MOT: non c'è.

*CH2: non se.

%err: c'è.

*MOT: cosa si può fare adesso niente.

*CH2: [- hrv] e ova je.

*MOT: chiamiamo il poliziotto apre lui la porta?

*CH2: sì la +/.

*MOT: e.

*CH2: sì.

*MOT: ecco lui è poliziotto e saprà aprire la porta in qualche maniera.

*CH2: sì.

*MOT: eh.

*CH2: <sa plave> [?].

*CH2: aplile la porta.

%err: aprire.

*MOT: eh.

*MOT: o mamma mia vieni qua Livia.

*CH2: ah.

*MOT: vieni.

*CH2: mas +/.

*MOT: chi è questa qui?

*CH2: blutto è blutto.

%err: brutto.

*MOT: è brutta questa.

*MOT: eh.

*CH2: cosa è blutta?

%err: brutta.

*MOT: e.

*CH2: xxx.

*MOT: una strega?

*CH2: stlega è blutta.

%err: strega brutta.

*CH2: streg(a) blutta.

%err: brutta.

*CH2: stlega è blutta.

%err: strega brutta.

*CH2: collana.

*CH2: guada colona.

%err: guarda corona.

*MOT: corona sì ha una corona questa.
*MOT: e questo +/.
*CH2: <paula paula> [?].
*MOT: ha paura la bimba eh.
*MOT: povera bimba e cosa fa adesso?
*MOT: xxx +/.
*CH2: [- hrv] to je x
*MOT: e s +/.
*CH2: ji.
*MOT: è sua mamma?
*CH2: sì [% odgovara glasnije].
*MOT: aa la bimba ha trovato la mamma.
*CH2: sì.
*MOT: o.
*CH2: [- hrv] to je voja [?] mama.
*MOT: che bello.
*CH2: [- hrv] to je moja mama [% odgovara vičući].
*MOT: o mamma mia che bello.
*MOT: andiamo +/.
*CH2: [- hrv] to je foja mama.
%err: moja.
*MOT: è contenta?
*CH2: sì [- hrv] tamjo foja mama.
%err: tamo moja.
*MOT: è felice di aver trovato la mamma eh.
*CH2: <lo è la questa mamma> [?].
*MOT: questa è forse la sorella.
*MOT: andiamo avanti?
*MOT: u mamma mia +/.
*CH2: è blutto.
%err: brutto.
*MOT: u mamma mia.
*CH2: ha paula [% govori glasnije].

%err: paura.
*MOT: ha paura la bimba eh.
*MOT: che roba.
*MOT: a e qui no.
*MOT: non ha più paura.
*CH2: no più paula.
%err: paura.
*CH2: <va bene> [?].
*MOT: si è svegliata in un bosco.
*CH2: sevegliata.
%err: svegliata.
*MOT: sì, con tanti amici attorno.
*CH2: [- hrv] to je lupo.
*MOT: dove è lupo?
*CH2: qui è lupo.
*MOT: quello?
*CH2: qui è lupo.
*MOT: e farfalla.
*MOT: e lì dietro x nascosto.
*CH2: sì.
*MOT: dietro all'albero a può x
*CH2: ha faula qui.
%err: paura.
*MOT: ha paura qui su [//] si su queste pagine ha paura.
*CH2: mamma ho paula qui.
%err: paura.
*MOT: hai paura anche tu?
*CH2: sì.
*MOT: fanno paura sì, guarda che +/.
*CH2: x bimba.
*MOT: xxx.
*MOT: tutti abbiamo anche io +/.
*CH2: che la x.

*MOT: guarda che anch'io ho paura eh.
*CH2: anche bimba ha paura.
%err: paura.
*MOT: a.
*CH2: anche pa x.
*MOT: anche il poliziotto ha paura mamma mia.
*CH2: plende questo.
%err: prende.
*MOT: lo prende?
*CH2: sì, la plende.
%err: prende.
*MOT: mamma mia.
*CH2: guarda la plende [% govori glasnije].
%err: guarda prende.
*CH2: la plende.
%err: prende.
*MOT: no [x 3].
*MOT: scappa [/] scappa.
*CH2: scappa.
*MOT: è scappata vedi.
*CH2: scappa.
*CH2: scappa.
*MOT: si [/] si è svegliata circondata da tanti amici.
*MOT: da tanti amichetti.
*CH2: scappa.
*MOT: da uno scoiattolo.
*CH2: skos [?].
*CH2: colle.
*MOT: corre?
*CH2: scappa [% govori glasnije].
*MOT: scappa bimba.
*CH2: scappa bimba.
*CH2: scappa [% govori tužnim glasom].

*CH2: scappa.
*CH2: è scappata.
*MOT: è scappata.
*CH2: non se più paula.
%err: c'è paura.
*MOT: no.
*CH2: no paula.
%err: paura.
*MOT: no.
*CH2: è scappata.
*MOT: è scappata eh.
*CH2: no.
*CH2: più paula.
%err: paura.
*CH2: noi più paula più.
%err: no paura.
*MOT: no, io non ho più paura no.
*MOT: e tu?
*CH2: non ho paula.
%err: paura.
*MOT: non hai paura neanche tu, bene.
*MOT: andiamo avanti.
*MOT: u.
*MOT: qui è preoccupata.
*MOT: sembra preoccupata.
*CH2: x.
*CH2: <lo se tassa> [?].
*MOT: non c'è?
*CH2: x.
*CH2: tassa.
*MOT: tassa, la tazza?
*CH2: non se tassae.
%err: c'è tasse.

*CH2: è x tazza [% govori glasno].

*MOT: ha perso la tazza.

*MOT: come farà bere, bere il caffè adesso.

*CH2: non so.

*CH2: lui è.

*MOT: come prende il caffè se non ha la tazza.

*CH2: non plende caffè ma.

*CH2: caffè(è).

*MOT: niente, troverà un'altra tata, guarda che qui c'è un'altra tata.

*MOT: guarda, la tazzina.

*MOT: vero?

*CH2: xxx la tvassina, l'ha tavata.

%err: tassina trovata.

*MOT: l'ha trovata sì, un'altra tazzina e.

*MOT: bene, andiamo avanti.

*CH2: guada pulise.

%err: guarda pulisce.

*CH2: è spoco.

%err: sporco.

*MOT: è sporco.

*MOT: sta scoppiando per terra.

*CH2: questa è scopa.

*MOT: sì.

*CH2: cosa [?] è un scopa.

*MOT: sì e +/.

*CH2: pulise.

%err: pulisce.

*MOT: brava

*CH2: queza è balelina.

%err: questa balerina.

*MOT: sì.

*CH2: è x balelina.

%err: balerina.

*MOT: è una gonna tutta lunga.
*CH2: è mia gonna [% govori glasno].
*MOT: è tua quella gonna?
*CH2: sì.
*MOT: a, ne l'hai prestata?
*CH2: sì.
*MOT: e, poi te la restituisce.
*CH2: pestata.
%err: prestata.
*MOT: hai prestato la gonna?
*CH2: mamma!
*MOT: x bimba.
*CH2: plende banana.
%err: prende.
*CH2: plende banala.
%err: prende banana.
*MOT: uno scioiatolo che mangia la banana.
*CH2: sì.
*MOT: che strano.
*MOT: è strano quello?
*CH2: sì, è stlano.
%err: strano.
*CH2: dome.
*MOT: dorme?
*CH2: guada.
%err: guarda.
*CH2: <veliko peta> [?].
*CH2: <veliko pjele> [?].
*MOT: sì, vogliono coprirla.
*MOT: questi uccellini vero?
*CH2: folono coplila.
%err: vogliono coprirla.
*MOT: se no prende freddo.

*CH2: x feda.
*CH2: 0[% proizvodi zvuk].
*MOT: e sì.
*MOT: poi anche a lei correrà la naso e poi +//.
*CH2: coleta [?] naso.
*MOT: e.
*CH2: anche lei è colata naso.
*MOT: le viene un raffreddore.
*CH2: sì, un naso.
*MOT: mhm.
*CH2: vole, fole.
*CH2: coplile.
%err: coprire.
*CH2: e cosa è copeta.
%err: coperta.
*MOT: è una coperta sì, un lenzuolo.
*MOT: xxx.
*CH2: loso.
*MOT: rosso sì.
*CH2: è loso.
%err: rosso.
*MOT: è rosso sì.
*CH2: lei è viola.
*MOT: e.
*CH2: è viola.
*MOT: è viola.
*CH2: sì.
*MOT: tanti colori.
%sit: dijete se igra igračkom.
*CH2: mamma [x 6].
*MOT: ecco.
*CH2: dove di novo.
%err: nuovo.

*MOT: x di nuovo.
*CH2: è mesa copeta.
*CH2: è meso capeta.
*MOT: m sì.
*CH2: è messo.
*MOT: e non ha preso il freddo, vero?
*CH2: no ha.
*MOT: no.
*CH2: guada.
%err: guarda.
*CH2: x.
*MOT: a, è nel letto xxx.
*MOT: anch'io potrei mettermi un letto adesso.
*CH2: sì.
*MOT: e.
*CH2: queso letto.
%err: questo.
*MOT: anche lui [x 2].
*CH2: anche lui e anche mamma.
*MOT: ma perché, perché sono hanno sonno sono stanchi.
*MOT: x simpatica che lei.
*CH2: mamma è glande.
%err: grande.
*MOT: è grande questo sì.
*CH2: non diventato piccolo.
*MOT: e.
*CH2: lo ventato piccolo.
%err: diventato.
*MOT: non è più piccolo adesso è diventato grande.
*CH2: no diventato (.) piccolo.
*MOT: piccolo.
*CH2: no ela piccolo.
%err: era.

*MOT: non era piccolo.
*CH2: no.
*MOT: ma poi dopo lo sarò?
*CH2: no lela.
%err: non era.
*MOT: no, va bene.
*CH2: e x.
*MOT: mhm.
%sit: majka pjevuši.
*MOT: guardala qui che saluta gli amici.
*CH2: pozo cos'è.
*MOT: un suo amico.
*CH2: è suo (a)mico.
*MOT: mhm.
*CH2: m.
*CH2: xxx.
*CH2: blaso [?].
*CH2: voi.
*CH2: <ti je foja blaso> [?].
*CH2: [- hrv] to je foj plaso [?].
*CH2: [- hrv] to je foj plaso [?].
*MOT: braco@s.
*CH2: plaso.
*MOT: è il suo fratellino quello?
*MOT: o.
*MOT: una bim +/.
*CH2: dov'è?
*CH2: x mamma.
*CH2: [- hrv] gdje je foja mama?
%err: tvoja.
*MOT: di chi?
*CH2: evo je, foja mama.
*MOT: a.

*CH2: to je foja mama.
*MOT: lei è la loro mamma.
*CH2: sì.
*MOT: di questi due bambini.
*CH2: sì.
*MOT: m.
*CH2: quella è mia.
*CH2: [- hrv] to je klaun.
*MOT: klaun?
*CH2: klaun [x 3].
*CH2: klaun [x 3].
*MOT: klaun [x 3].
*CH2: klaun [/] klaun.
*MOT: questo è un ponte invece.
*CH2: un ponte.
*CH2: e.
*MOT: e cosa ci va sul ponte?
*CH2: <un tleno> [>].
%err: treno.
*MOT: <un treno> [<].
*CH2: u tleno.
%err: un treno.
*MOT: un treno sì.
*CH2: waah.
*MOT: sì.
*CH2: vai [?] tleno qui.
%err: treno.
*CH2: x.
*CH2: sette xxx.
*CH2: sapevo +/.
*MOT: mhm.
*CH2: +, anche io.
*CH2: lo sapevo anche io.

*CH2: lo [?].
*CH2: aa mamama.
*CH2: mamamama.
*CH2: mamama.
*CH2: mamma [x 3].
*CH2: mamma [x 3].
*CH2: mam(a) se loto.
*MOT: m.
*MOT: sei rotto.
*CH2: sì.
*CH2: [- hrv] to je foj tata.
%err: tvoj.
*MOT: mhm.
*CH2: foj tata.
%err: tvoj.
*CH2: ma to je foja tata.
%err: tvoja.
*MOT: è il suo papà?
*CH2: sì.
*CH2: quella è sua papà.
*MOT: u.
*CH2: [- eng] what.
*MOT: lo abbraccia?
*CH2: no bassa.
*MOT: m.
*CH2: pulise.
%err: pulisce.
*MOT: a.
*CH2: pulise.
%err: pulisce.
*MOT: mhm.
*CH2: x.
*CH2: [- eng] what.

*CH2: è finito.
*MOT: hai spostato il tavolino sì.
*CH2: no, di su.
*MOT: così?
*MOT: [- eng] ok, ho capito.
*MOT: o.
*CH2: ecco, fatto.
*CH2: x questo.
*CH2: è tlopo glande x.
%err: troppo grande.
*MOT: mhm.
*CH2: è tlopo glande xxx.
%err: troppo grande.
*MOT: sì [x 3].
*MOT: grazie, o.
*CH2: non va così.
*MOT: e anche un po pesante vero?
*CH2: sì è po pesante.
*MOT: ta [x 8].
*MOT: un pagliaccio questo sì è vero.
*CH2: un pagliasso.
%err: pagliaccio.
*MOT: opala.
*CH2: opala [% govori glasnije] ecco brutta bimba.
*MOT: è caduta la bimba.
*CH2: x.
*CH2: viju@o.
*CH2: è savata [?].
*CH2: vijue@o.
*CH2: vijuf@o.
*CH2: è savata [% govori glasno].
*MOT: l'ha trovato?
*CH2: sì.

*MOT: u che bello.
*MOT: adesso sono di nuovo assieme.
*MOT: xxx.
*CH2: andiamo pasežata [/] andiamo pasežata.
%err: passeggiata.
*MOT: <loro vanno> [?] passeggiata.
*CH2: sì.
*MOT: m che bello.
*CH2: con pecola.
%err: pecora.
*CH2: con pecola.
%err: pecora.
*CH2: cos'è [?] tua.
*CH2: sì [% glasno].
*MOT: sì.
*CH2: questa è tua.
*CH2: questa [?] è anche tua.
*MOT: mhm.
*CH2: [- hrv] moj.
*CH2: suo papà.
*CH2: <ka vino> [?].
*CH2: questa e tua.
*CH2: quest +//.
*CH2: cosa è tua.
*CH2: sì.
*MOT: sì.
*CH2: questa è tua.
*CH2: questa è, è anche.
*CH2: tua.
*CH2: sì [% glasno].
*CH2: je [% glasno].
*CH2: mama.
*CH2: x [- hrv] tvoja mama.

*CH2: mamma, gje je foja mama?
%err: gdje tvoja.
*MOT: dov'è la sua mamma?
*CH2: sì.
*MOT: o.
*MOT: vediamo.
*CH2: [- hrv] ima susu [?].
*CH2: [- hrv] ima susu [?].
*CH2: e anche ima susu mama.
*MOT: mhm.
*CH2: [- hrv] to je misi.
*MOT: sono amici?
*CH2: sì.
*CH2: pa pan kan pan [/] pan@o.
*CH2: come [?].
*CH2: xxx.
*CH2: kan [x 3].
*MOT: xxx pasquale.
*CH2: ga [/] ga.
*MOT: che bello.
*CH2: so sou sao [% govori pjevušeći].
*MOT: turututu [% pjevuši].
*MOT: che freddo [% pjeva].
*MOT: che freddo, che freddo [% pjeva]
*CH2: è bagniato qui.
*MOT: dove?
*CH2: qui è x.
*MOT: vedere [?].
*MOT: ecco.
*CH2: è bagniato.
*MOT: ma sciugato [?].
*CH2: è qui.
*CH2: è qui.

*MOT: ta [x 4].
*CH2: è qui.
*CH2: mam(a).
*CH2: wa.
*MOT: guarda cosa c'è.
*CH2: la tocca x.
*MOT: e.
*CH2: x compleanno.
*MOT: e.
*CH2: x ja [/] ja [/] ja [/].
*CH2: [- hrv] ja ovo, ja ova.
*MOT: eccola.
*CH2: am a a non si manza.
%err: mangia.
*CH2: non si manza.
%err: mangia.
*MOT: non si può mangiare quella torta.
*CH2: non si manza tota.
%err: mangia.
*MOT: e come mai?
*CH2: sono pecole.
%err: pecore.
*CH2: è mia [/] è mia.
*MOT: dice la pecora.
*CH2: è mia.
*MOT: mhm.
*CH2: am@o am@o è finita.
*MOT: è, l'ha finita.
*MOT: e poi viene una muccha.
*CH2: no se [?].
*MOT: e fa mu@o anche io voglio <una> [/] una fetta di torta.
*CH2: eccola.
*MOT: ecco brava x.

*CH2: è buono.

*CH2: la è [?] così.

*CH2: no nou.

*CH2: non se mazo [?] tota.

%err: c'è torta.

*CH2: la la una.

*CH2: e plendele la ulna.

%err: prendere.

*CH2: mamma aiutami.

*MOT: sì, arrivo.

*CH2: ma aiutami.

*CH2: questa (.) mano.

*CH2: mamma.

*CH2: aiutami questa mano.

*CH2: aiutami questa mano.

*CH2: mamma aiutami questa mano.

*MOT: arrivo.

*CH2: aiutami.

*CH2: aiutami [% govori tužno].

*MOT: sì [x 3] arrivo.

*CH2: guada [?] mano.

*MOT: o.

*MOT: mamma mia che roba.

*MOT: è un po x po, ecco stanno bene?

*MOT: le mie manine, le mie [% poljubi dijete] manine è freddo.

*CH2: sono fedde.

%err: fredde.

*MOT: vorresti una sì, le mie mani sono fredde, sono sempre fredde.

*MOT: ma vorresti una felpa?

*MOT: a, hai freddo?

*CH2: sì.

*MOT: ti vuoi mettere una felpa?

*CH2: sì.

*MOT: ecco, adesso la vado cercare.

*CH2: x.

*CH2: (e)cco pui.

*CH2: ecco pui.

%err: qui.

*MOT: eccola felpina.

*CH2: ecco la mia felfa.

%err: felpa.

*MOT: che bella <sta felpina> [>].

*CH2: <ho fleddo> [<].

%err: freddo.

*MOT: ecco adesso non avrai più freddo.

*MOT: ecco, ti chiudo x anch'io mi sono messa una felpa.

*CH2: anche io.

*MOT: e.

*CH2: x.

*MOT: opala, aspetta [/] aspetta x chiudo ecco.

*CH2: no [?] caldo.

*CH2: no cal +/.

*MOT: hai caldo adesso?

*CH2: no caldo.

*MOT: ma no.

*MOT: allora te la apro ecco.

*CH2: no [?] caldo.

*MOT: hai caldo?

*CH2: no caldo.

*MOT: tra togli [?].

*CH2: nou caldo mamma.

*MOT: non hai caldo?

*CH2: no.

*MOT: ma e va bene.

*CH2: no caldo.

*MOT: ma perché te la toglie allora?

*CH2: no caldo.
*MOT: non la vuoi perché?
*CH2: questa è mia foto.
*MOT: sì.
*MOT: secondo me ce ne una +/.
*CH2: quea è mia foto.
%err: quella.
*MOT: xxx di altre.
*CH2: ecco la mia.
*MOT: ecco, un'altra torta.
*CH2: [- hrv] <dvije> [>].
*MOT: <ecco> [<] adesso sono assieme.
*CH2: sono [- hrv] dvije.
*MOT: e.
*CH2: dvije.
*CH2: dvije.
*MOT: sì.
*MOT: due torte.
*CH2: due tote.
%err: torte.
*MOT: e.
*CH2: due tote.
*MOT: due sì.
*CH2: no.
*MOT: come no.
*CH2: nasa [?].
*CH2: x masa.
*MOT: quale?
*CH2: x masa.
*CH2: x.
*MOT: ah questa.
*CH2: sì.
*MOT: ecco, prego.

*CH2: x.

*CH2: [- hrv] to je ruka.

*CH2: to je luka.

%err: ruka.

*MOT: senti luka?

*CH2: sì.

*CH2: mjau@o.

*CH2: è qui.

*CH2: mjau@o mjau@o.

*CH2: a am am@o.

*CH2: è finita.

*MOT: la [x 5].

@Bg: majka pjevuši.

*MOT: pa pa ra pa pa pa@si.

*MOT: p r p p r p@si.

*MOT: na [x 7].

@Eg: majka pjevuši.

*CH2: [- eng] ice fledo.

%err: freddo.

*MOT: cosa c'è?

*MOT: è bene?

*CH2: sì.

*MOT: come stai?

*CH2: meglio.

*MOT: meglio.

*CH2: fa male qui.

*MOT: hai male al naso?

*CH2: sì.

*MOT: a ti da solo fastidio o hai [/] o hai proprio male?

*CH2: no male.

*MOT: hai male?

*CH2: sì.

*MOT: proviamo a soffiare?

*CH2: ho stanca.
*MOT: sei stanca?
*MOT: x.
*MOT: fa mi vedere nasino.
*MOT: ma brava.
*MOT: fa mi vedere.
*MOT: hai una piccola ferita qui.
*MOT: sì, piccola <felita> [>].
%err: ferita.
*MOT: <ecco> [<].
*MOT: sai cosa (.) devi fare?
*MOT: devi fare tante inalazioni [% govori tiho].
*MOT: e poi passa +//.
*CH2: no.
*MOT: +, sì e poi passa raffreddore.
*CH2: no.
*MOT: sì, e così che passa il raffreddore il nasino.
*CH2: no.
*MOT: sì, facendole inalazioni.
*CH2: no.
*MOT: ma quelle fanno tanto bene sai.
*CH2: no.
*MOT: no, sei proprio convinta.
*CH2: non si sta qui.
*CH2: a non si sta.
*MOT: e no [/] no.
*MOT: o [x 3]
*CH2: o mi caduto.
*MOT: è caduto.
*MOT: eccolo qui.
*CH2: eh.
*MOT: hehe la mamma l'ha salvato.
*CH2: la mamma l'ha fsavato.

%err: salvato.
*MOT: e.
*CH2: sei tu.
*MOT: io sono sì, la tua mamma.
*MOT: e.
*CH2: mamma, guarda.
%err: guarda.
*MOT: e.
*CH2: dite.
*MOT: cosa?
*CH2: le mie dite.
*CH2: è mie dite.
*MOT: le tue dita?
*CH2: sì.
*MOT: la [?] dove.
*CH2: qui è la dita mia.
*MOT: a i tue dita a [- eng] ok.
*CH2: mia dito.
*CH2: no così.
*MOT: no.
*CH2: no così.
*MOT: è dove si mette quello, accanto qui?
*CH2: qui.
*MOT: a lì dentro, e perché.
*MOT: qui.
*CH2: dvi +//.
*CH2: o nel abelo.
%err: albero.
*MOT: <l'albero> [>] ma che albero?
*CH2: <nel abelo> [<].
%err: albero.
*CH2: cos'è labelo.
*MOT: l'albero, ma dove lo vedi l'albero?

*CH2: x.
*MOT: ma non assomiglia questo a una palla?
*CH2: cos'è abelo?
%err: albero.
*MOT: eccolo lì fuori sì un albero.
*MOT: <x> [>].
*CH2: <ja so> [<].
*CH2: ja su x.
*CH2: ja su x.
*CH2: della ja su x della.
*MOT: cosa vuoi, spegnere?
*CH2: no della pen +//.
*CH2: pegnele.
*MOT: ti x appiccare sul albero?
*CH2: sì.
*MOT: aha x.
*CH2: è più glande.
%err: grande.
*CH2: lo esco x.
*MOT: è troppo alto l'albero e sì.
*CH2: no <esco> [>] x.
*MOT: <è questo> [<].
*MOT: non riesce a volare e no.
*MOT: <no se> [>].
*CH2: <no rieso > [<] volale.
%err: volare.
*MOT: no, non sei un uccellino tu, sei una bimba.
*CH2: no.
*CH2: riesco volale.
%err: volare.
*MOT: no, non riesci no.
*MOT: ma.
*CH2: no, riesco vol +//.

*MOT: la scusa un'attimo allora i gatti come questo qui.

*CH2: cosa è mio.

*MOT: è quello è tuo sì, un po x sì però i gatti non volano però si arrampicano sugli alberi.

*CH2: sì.

*MOT: e come mai?

*CH2: non se.

*CH2: non se [% govori glasnije].

*MOT: non c'è adesso no.

*CH2: non se uno gatto.

%err: c'è.

*MOT: no adesso non c'è, non c'è.

*CH2: e datuto mile.

*MOT: è andato a dormire e.

*CH2: uno abelo datato mile.

%err: andato dormire.

*MOT: l'abero è andato dormire.

*MOT: pure l'albero dorme.

*CH2: na.

*MOT: no.

*CH2: x dome abelo.

%err: dorme albero.

*MOT: e albero cosa fa, dorme l'albero.

*CH2: sì [% glasno].

*MOT: sì ma quando dorme, di notte?

*CH2: sì.

*MOT: e sì, tutti dormono di notte.

*CH2: sì [% glasno].

*MOT: vero.

*CH2: [- eng] ok.

*CH2: papà dome letto.

%err: dorme.

*CH2: mauwo.

*MOT: con Mauro sì.

*MOT: a volte il papà dorme nel letto con Mauro.

*CH2: sì.

*MOT: e tu invece con chi dormi nel letto.

*CH2: mia letto.

*MOT: nel tuo letto sì.

*MOT: e poi dove ti svegli.

*CH2: nella mia letto.

*MOT: nel tuo letto ti svegli.

*CH2: sì.

*MOT: ma va.

*CH2: l'ho dormito <x> [>].

%err: dormito.

*MOT: <sì> [<].

*MOT: hai dormito un po x pomeriggio hai dormito un po tutto nel tuo letto
sì.

*CH2: no dormito un po.

%err: dormito.

*CH2: mako è sveiato jeija.

%err: svegliato.

*MOT: Marco ti ha svegliato.

*CH2: sì.

*MOT: il papà Marco?

*CH2: sì.

*MOT: ti ha svegliato sto pomeriggio?

*CH2: sì.

*MOT: ma non credo e.

*MOT: papà +/.

*CH2: xxx.

*MOT: ti ho svegliato io.

*CH2: sì.

*MOT: e in effetti tu ti è risvegliata da sola mi hai chiamato.

*CH2: sì.

*MOT: e sì è andata così e il papà era al lavoro.

*CH2: mi x.

*MOT: ti prendo in giro, ma non ti prendo in giro, perché ti prenderei in giro scusa.

*CH2: mi plendi zilo.

%err: prendi giro.

*MOT: io ti prendo in giro, ma perché?

*CH2: mi plendi zilo.

%err: prendi giro.

*MOT: tu sei una <x> [>].

*CH2: <mi plendi> [<] giro.

*MOT: io ti prendo in giro, ma non è possibile perché ti +/.

*CH2: mi plendi ziro.

%err: prendi giro.

*MOT: ma perché mai ti prenderei in giro scusa.

*CH2: mi plendi zi +...

*MOT: no, è andata così, tu ti se addormentata e come +/.

*CH2: mi plendi zilo.

%err: prendi giro.

*MOT: ma non ti prendo in giro.

*CH2: mi plendi zilo.

%err: prendi giro.

*MOT: no lo zio ti teneva in braccio e tu ti sei addormentata, ricordi?

*MOT: ti ricordi?

*CH2: x.

*CH2: xxx.

*MOT: sì, tener +/.

*CH2: in blasso.

%err: braccio.

*MOT: ti teneva in braccio sì.

*CH2: no blasso.

%err: braccio.

*MOT: braccio, abbraccio

*CH2: sì.
*MOT: in braccio.
*CH2: a dako [?] blasso.
%err: braccio.
*MOT: attacco a braccio sì.
*MOT: attacco a braccio.
*CH2: guada dome qui.
%err: guarda.
*MOT: mi suona ti se svegliata tutta da sola.
*CH2: <dome questa pecola> [>].
%err: dorme pecora.
*MOT: <e com'è chiamata> [<].
*MOT: dorme [% govori tiho].
*MOT: pšš.
*CH2: ss.
*MOT: silenzio e, mi racomando.
*CH2: sss.
*MOT: tutti zitti che c'è una pecora che dorme.
*MOT: è quando le pecore dormono tutti zitti, vero?
*CH2: mamma?
*MOT: dimmi.
*CH2: non se x.
%err: c'è.
*MOT: non c'è Mauro no.
*CH2: e tata x.
*MOT: cosa?
*CH2: è andato x.
*MOT: è andato svegliare, chi?
*MOT: ma perché mi stai guardando così?
*MOT: mi stai minacciando?
*MOT: uno sguardo minaccioso.
*CH2: daf [% šapće].
*MOT: cosa [% šapće].

*CH2: x.
*MOT: chi [% govori tiho].
*CH2: x.
*MOT: vado dove?
*CH2: x.
*MOT: dove devo andare?
*CH2: x.
*MOT: tu io?
*CH2: x.
*MOT: ma non ti sento.
*CH2: an tu.
*MOT: [- eng] one two?
*CH2: one two:.
*MOT: one two?
*CH2: one two.
*MOT: ma è inglese?
*CH2: sì, è inglese.
*MOT: adesso conti oppure in inglese?
*CH2: [- eng] one two.
*MOT: [- eng] one two.
*MOT: ma e, sai cos +/.
*CH2: [- hrv] to je one two.
*MOT: ma sai contare ad una mano?
*CH2: u.
*CH2: u [% glasno].
*MOT: come conti in italiano?
*CH2: u.
*MOT: uno.
*CH2: due tle.
%err: tre.
*MOT: poi.
*CH2: uno due tle.
*MOT: poi.

*CH2: puoi.

*CH2: [- eng] one two fo.

*MOT: [- eng] one two four.

*MOT: e in italiano, uno due.

*CH2: tle, quatlo sinco se sette otto nove diesi.

%err: tre quattro cinque dieci.

*MOT: brava, fino a dieci ma brava batti cinque.

*MOT: non hai saltato neanche un numero.

*MOT: ma che brava che sei.

*CH2: sono xxx.

*MOT: sei velocità maximus?

*MOT: ma tu sei +...

*CH2: è qui.

*MOT: sei bravissima Livia x.

*CH2: sì mamma.

*MOT: ma sì ma chi ti ha insegnato di contare Mauro?

*CH2: sì.

*MOT: sì.

*MOT: Mauro è bravo e.

*CH2: sì.

*MOT: ti insegna tante cose.

*CH2: [- eng] one two fof.

*MOT: [- eng] one two four.

*MOT: anche in inglese adesso.

*MOT: ma è in croato?

*CH2: van ti fiu.

*MOT: non è croato quello [- hrv] jedan.

*CH2: dva.

*MOT: poi.

*CH2: jedan dva.

*MOT: tri.

*CH2: setli.

%err: četri.

*MOT: pet.
*CH2: pet.
*MOT: š.
*MOT: <šest> [>].
*CH2: <sest> [<].
*MOT: <sedam> [>].
*CH2: <sedam> [<].
*MOT: <osam> [>].
*CH2: <osam> [<].
*MOT: <devet> [>].
*CH2: <devet> [<].
*CH2: <dese(t)> [>].
*MOT: <deset> [<].
*MOT: deset bravo.
*CH2: deset.
*CH2: e e.
*MOT: no [x 3].
*CH2: <ho stanca> [>].
*MOT: <ok> [<].
*MOT: sei stanca?
*CH2: sì.
*CH2: x mille ancola.
%err: ancora.
*MOT: ma x giù con la tua bima e.
*CH2: no seto mamma.
*MOT: ma certo, è un'ottima idea vero?
*MOT: guarda c'è anche una coperta per voi due.
*MOT: bimbe.
*MOT: ecco.
*MOT: io vi copro e voi fate un piccolo pisolino va bene?
*MOT: bene, abbracciala bene [/] bene.
*MOT: brava.
*CH2: via, vai via [% šapće].

*CH2: vai vi, vai via.
*MOT: pš.
*CH2: vai via.
*MOT: vado via sì.
*MOT: stai tranquilla che me ne vado.
*CH2: x qui [% govori tiho].
*MOT: vado via, sì e.
*CH2: sì qui qui.
*MOT: sparita sono sparita.
*CH2: x qui.
*MOT: a?
*CH2: qui.
*MOT: dove?
*CH2: qui.
*MOT: lì?
*CH2: sì.
*MOT: x bello.
*MOT: xxx.
*CH2: x.
*CH2: e che fe.
*MOT: no x.
*CH2: voi a vedele x.
%err: vedere.
*MOT: guarda.
*CH2: <x> [>] foi a vedele.
%err: voi a vedere.
*MOT: <x> [<].
*MOT: la bimba guarda bimba.
*CH2: non x bimba.
*MOT: la x della mamma questa.
*CH2: sì.
*CH2: non beve [?] bimba.
*MOT: ma vi siete già svegliate?

*CH2: sì.
*MOT: m.
*MOT: non hai più sonno?
*CH2: no.
*MOT: è.
*MOT: che hai fatto un grosso pisolino tu adesso.
*CH2: sì un glosso <pisolino> [>].
%err: grosso.
*MOT: <ma grosso> [>] x roba.
*CH2: [- eng] what.
*CH2: vienu qui mamma.
%err: vieni.
*MOT: sì, però [?].
*CH2: mamma vieni qui.
*MOT: aspetta.
*CH2: <so chi con ansino> [?].
*MOT: sti [//] sì.
*CH2: so che ho compalo selo.
*CH2: so che pan si con pansino mamma.
*CH2: ablazono x.
*CH2: è quik flatello.
%err: fratello.
*CH2: voi è il faterlo.
%err: fratello.
*MOT: è il suo fratello lui?
*CH2: sì.
*MOT: o che bello.
*CH2: eh.
*MOT: ma si vogliono bene?
*CH2: sì.
*CH2: guada.
%err: guarda.
*CH2: <sa je misì> [?].

*CH2: vele [?] domile.
%err: dormire.
*CH2: vole domile.
%err: vuole dormire.
*CH2: vole domile.
%err: vuole dormire.
*CH2: sì [% govori glasno].
*MOT: ti copri?
*CH2: sì, me coplo.
%err: copro.
*CH2: copliamo [% sapće].
*CH2: copliamo [% sapće].
*CH2: questo è mio letto.
*CH2: domite qui.
%err: dormite.
*CH2: e anche vedo, dove [% govori šapćući].
*CH2: voie domile.
%err: vuole dormire.
*CH2: domite.
%err: dormite.
*MOT: dormite.
*CH2: s.
*CH2: domete.
%err: dormete.
*CH2: domite [% govori glasno].
%err: dormite.
*MOT: dormite.
*CH2: e.
*MOT: sssss.
*MOT: se dormono xxx.
*CH2: mamma.
*MOT: sì.
*CH2: non no se.

*CH2: wa.
*CH2: fuf@o.
*CH2: mhm.
*CH2: woof@o.
*CH2: woof@o.
*CH2: woof woof faf@o.
*MOT: brava Livia.
*CH2: fuf fuf@o.
*CH2: waf@o waf@o.
*CH2: waf@o [x 6].
*CH2: fa [x 4].
*CH2: fa fauf (.) fa fauf@o.
*CH2: a non chiama fau fau@o.
*MOT: vau vau@o.
*CH2: no.
*MOT: no?
*CH2: non chiama fau fau@o.
*CH2: non chiama tata fau fau@o.
*MOT: devi fare la pipì?
*CH2: no.
*MOT: ma, ma perché gridi?
*MOT: ssss.
*MOT: sei sicura che non devi fare la pipì?
*CH2: mamma.
*MOT: dimmi.
*CH2: guada.
%err: guarda.
*CH2: sono caduti.
*MOT: sono tutti caduti, si sono addormentati?
*CH2: sì.
*MOT: e.
*CH2: sono tutti caduti.
*MOT: e, avevano sonno e si sono addormentati.

*CH2: sì.
*MOT: e.
*CH2: volo svejale.
%err: voglio svegliare.
*MOT: e.
*CH2: woof woof@o.
*CH2: è fejati.
%err: svegliati.
*MOT: si sono svegliati.
*CH2: e sa si sono fejati.
%err: svegliati.
*CH2: sì, jea.
*MOT: sì.
*CH2: si sono fe<jati> [>].
*MOT: <si sono svegliati> [<].
*CH2: pusa.
*CH2: pupa.
*CH2: xxx.
*CH2: aben [?].
*CH2: ta ta.
*CH2: ta.
*MOT: sì.
*CH2: x cattiva.
@End